

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Godina IV

Broj 50

Tuzla, svibanj 1996.

Cijena 100 BHD, 4Kn., 1DM

**AKO VI UŠUTITE
KAMENJE ĆE
PROGOVORITI**

(Evangelje)

24. prosinac 1992. - lipanj 1996.
50.
JUBILARNI BROJ

Fotografija:
"Crni kamen" svetište Gospe Olovske

Poljubitelj HG LISTIĆ KOJI TRAJE

Do sada smo slavili godišnjice, a sada imamo pedeseti, poljubilarni broj. Nažalost, bilo je u ovome dugom periodu više dvotjednika nego li brojeva, ali pedeset brojeva jednog amaterski vođenog i poluamaterski radenog lista su nedvojbena uspjeh.

Hrvatski Glasnik bio je dugo jedino sredstvo informiranja Županije Soli i jedino sredstvo informacijskog komuniciranja Županije Soli sa drugim centrima Hrvatske konstitucije. Iz njega su u Herceg-Bosni naučili da je ovdje više Hrvata nego tamo a u, Hrvatskoj su saznali da nas je u Bosni deset puta više od 50 000.

U ovih pedeset brojeva HG je drmao i naše i njihove. Njima je govorio da, barem neki od njih, možda i jesu Iliri, Tračani ili Kleti, ali da smo mi Hrvati. Iliri smo bili za vrijeme Ilirskog pokreta. U HG-u nije bilo mjesta onim Hrvatima koji su se u ratu više bavili nama nego našim neprijateljima i našim protivnicima. Naše uporišne točke, lajtmotivi našeg djelovanja bili su interesi Hrvata Bosne, njihov ostanak i opstanak. Ostali smo, ostajali i borili se opstati i onda kada smo ovdje bili getoizirani i sami. Ključno pitanje opstanka smo sami riješili, svakim danom ponovno tražeći i procjenjujući načine i šanse opstanka. Nismo se smjeli isključivo pouzdati u defektno partnerstvo u vlasti naše jedine i njihove dominantne partije. Zato se i danas neki naši bave nama nazivajući nas fratarskim, bošnjačkim novinama. To su u pravilu činili naši mali, za koje su mislili naši veliki. Veliki su, hvala Bogu, riješili naše velike probleme. Stvorili su domovinu i ostali veliki. Petljajući se u velike probleme, naši mali nisu riješili naše male probleme i ostali su mali.

Borili smo se protiv onih koji nam kobajagi omogućavaju, daju ili osiguravaju slobodu i demokraciju u kojoj možemo pjevati, igrati ili svirati, a guraju nas u tuđe, njihove općine. Nismo bili grubo, ali smo identifikovali Hrvate, poturice, posrbice i priguzice. Ti Hrvati su u otetim institucijama društva bili služinčad njihovih gazda, kolonizatora. Neki su se držali tzv. građanske opcije koju voli i štiti Europa. Oni su kobajagi Europejci jer govore srpski, a mi smo Hrvati jer pokušavamo govoriti hrvatski. Ipak, mi smo ovdje. I oni su ovdje, ali kao ukras, kao sečeno cveće novih kolonizatora. Kao takvi mogu biti službenici kolonizatora, sadaka dopolitičari i kvazi direktori državnih firmi te Slovenci koji glume Hrvate, a govore Srpski.

Mi u HG želimo općinu sa hrvatskom većinom i pitamo se što već nije konstituirana. To su u Ravnama??? napravili hrabri ljudi. Dečki su upali u sistem, i uspjeli. Uspjeli su jer sve je to muket. Ako čekamo da nam općinu organizira dominantni partner ili naši veliki, ona neće valjati. Bit će to sadaka općinara sa sadaka općinarima.

Što nas briga što takva općina nekome smeta, ako su barem u njoj, tom najmanjem segmentu organiziranja ljudi svoji na svome. U iščekivanju Općine radimo u: Napretku, Hrvatskom domu, našoj crkvi, našoj Gimnaziji, Matici Hrvatskoj. Sve to po europskoj uljudbi i tabijatu.

Zato svi na izbore za našu Bosnu i Hercegovinu, cjelovito i cjelovito.

Lj. A.

Sjećanje na 25. svibanj 1995.

PODSJEĆAMO SE, DA SE NIKADA VIŠE TO NE DOGODI

Nećemo nikoga proklinjati zbog ove nesreće, jer on je već u sebi proklet. -

Događaj u Tuzli, 25. svibnja 1995. pred TUZLANSKOM KAPIJOM, gdje su se skupljali mladi, urezao mi je u srce neizmjeru bol. Granata upućena od zlikovačke četničke ruke, usmrtila je 71 mladu osobu, a ranila više od 150. Koliko su od tih ranjenih ostali trajni invalidi? Koliko je ostalo vječno uplakanih majki? Zašto se to dogodilo? Je li se ta zločinačka akcija ideološko zatrovanih neljudi mogla na vrijeme spriječiti? Da su krikovi mladih dopri do srdaca i savjesti odgovornih ljudi, sigurno se ova nesreća i sve druge ne bi dogodile. Danas imamo tisuće i tisuće izbjeglica i prognanika, razoreni obitelji, onih koji oplakuju svoje drage, nevinih žrtava, djece koja su ostala bez djetinjstva, uništenih teško sagrađenih domova, vjerskih objekata, čak i grobalja. Smrt nezaštićenog pučanstva: staraca, žena i djece, svećenika i redovnica, je potpuno besmislena, jer ona ni u kojem slučaju nije utjecala na rezultat rata. Mrtvi i bogalji optužuju pred sudom povijesti zločine neljudi - zločinaca. Osuda povijesti bit će teška.

25. svibanj 1995. mnogim mladima će ostati u vječnom pamćenju i nikada se neće moći osloboditi te strahote. Ovako je jedna mlada djevojka o tome pisala: "Bila sam blizu. Vidjela sam mrtva tijela mojih kolega, vršnjaka i osoba koje sam susretala svaki dan u gradu. Bili su spaljeni, pogubljeni, bez ruku, nogu, očiju... O, Bože! Vidjela sam u Bolnici kako majke traže i prepoznaju svoje sinove, kćeri, kako se liječnici bore za živote pristiglih ranjenika... Bilo je tu svega, a ja? Ja sam bila tu, sa grčom u grlu i suhom suzom u očima... Dio mene je zauvijek nestao. Izgubio se u nepovrat".

Molimo Boga za trajni Mir, da se nikada više ne ubijaju ljudi, ne razaraju domovi i da ljubav vlada među ljudima.

J. N.

Najbolje knjige za najbolje studente

PODJELA KNJIGA STUDENTIMA EKONOMSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U TUZLI

Nakladnička kuća MATE d.o.o. Zagreb pokrenula je jedinstven projekt "500 najboljih" koji nagraduju 500 najboljih studenata upisanih na prvu godinu ekonomskih fakulteta u Republici Hrvatskoj i Federaciji Bosni i Hercegovini u akademskoj 1995/96.

Poduzeće MATE dobilo je autorska prava za prijevode na hrvatski jezik vodećih i biranih naslova iz područja ekonomije, financija, marketinga i menadžmenta, koje su prihvatili i koriste gospodarstvenici, hrvatska poduzeća, fakulteti i studenti. Uz suradnju sa ekonomskim fakultetima, a pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske i donatorima koji su pristupili projektu (preko 70 donatora), studenti su donirani kompletom knjiga

Biblioteke "Gospodarska misao" (12 knjiga), koji vrijedi 3.633,40 kuna.

Svečanost podjele knjiga je održana u amfiteatru 24. svibnja 1996. u nazočnosti gospodina Mirka Volarevića, tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u BiH, gospode rektora i prorektorâ Univerziteta, dekana i profesora Ekonomskog fakulteta, gostiju i studenata.

Komplet knjiga dobili su slijedeći studenti Ekonomskog fakulteta:

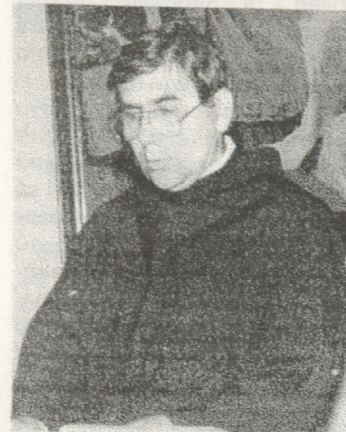
Mirela Bajraktarević	Emira Joldić
Almir Delić	Enes Kalajac
Melisa Gulamović	Vildana Mahmutspahić
Adela Jusić	Nadija Naimkadić
Maida Ibrahimfendić	Sanela Saletović
Elvira Imamović	Amra Šaljo
Alma Jahić	Maida Vikalo

Riječi zahvale uputio je dekan prof. dr. Muhamed Pamukčić, a nazočne je u ime donatora pozdravio Mirko Volarević.

HG

Od ideje do 50-og broja

BEZ PROVOCIRANJA, ALI I BEZ DODVORAVANJA!

- Spram uvjeta u kojima je ova novina nastala i do sada izlazila, uvjeren sam, ispunjena je osnovna zadaća. No, o tome bi bolje i objektivnije mogli govoriti čitatelji. Njihova ocjena, sa strane, mnogo je objektivnija, realnija, pa ako hoćete i poštenija - kaže fra Petar MATANOVIĆ, glavni "krivac" za radanje ove novine

Pripremajući 50-ti broj "Hrvatskog Glasnika", s opravdanim razlogom, razgovarali smo s fra Petrom MATANOVIĆEM, gvardijanom Franjevačkog samostana u Tuzli.

Gospodine Matanoviću, mnogo toga se vrti oko Vas kada je u pitanju "Hrvatski Glasnik". Budite ljubezni pa recite čija je ideja bila da se ovo hrvatsko glasilo pokrene i kako se startalo?

MATANOVIĆ: Bez samohvale, ideja je moja. Prije višestranačkih izbora 1990. godine razmišljao sam o pokretanju lokalnog crkvenog lista. Međutim, kada je počeo rat i počeli se pojavljivati brojni, novi listovi i druga elektronska glasila, osjetio sam medijsku prazninu glede Hrvata župe Soli. Prije tiskanja prvog broja, a to znači u pripremama, razgovarao sam sa mnogim ljudima koji su od ranije

Gvardijan sa časnicima HVO na promociji

Dogovor pred prvi broj

U klizavim nacionalno-političkim uvjetima u župi Soli, a u vrijeme radanja "Hrvatskog Glasnika", nije bilo baš lako profilirati koncepciju i tematske sadržaje novine!

MATANOVIĆ: Nije bilo ni teško. Sam naziv "Hrvatski Glasnik" odredio je profil i u dobroj mjeri sadržaj. U prezentiranju političkih, ratnih, kulturoloških i drugih tema, nikome se nismo dodvoravali, ali nismo ni provocirali. Naglašavali smo povijesne vrednote, koje to uistinu zaslužuju, bilježili aktualna

dašnjeg života, te da novina ima prenaplašenu franjevačku aromu!

MATANOVIĆ: Odgovor na ovo pitanje započeo ću od zadnje konstatacije. Ako smo postigli to da novini damo franjevačku aromu, onda je to više nego dobro. To znači da smo na jedan od dobrih načela nastavili sa 700-godišnjom tradicijom franjevaca u Bosni, a treba znati da Franjevačka provincija Bosna Srebrena jedina ima neprekinuti kontinuitet na bosanskih prostorima. Točno je i to da ima više vjerskih, ali i povijesnih

Promocija HG

događanja da bi ih otrgnuli od zaborava i vrednovali, ali sa neoborivim argumentima. To se pokazalo kao ispravna orijentacija. Istina nismo postigli neki silan tiraž, jer novina bez intriga teško nalazi put do čitateljstva, ali ni u budućem vremenu intrigama neće biti mjesta u ovoj novini, bar dok ja budem imao utjecaja.

Zaista, koliki je tiraž "Hrvatskog Glasnika" i kakva mu je perspektiva? MATANOVIĆ: Prvi broj je tiskan u tiražu od pet tisuća primjeraka i razgrubljen je bio. Ustabilili smo tiraž na 1.500 primjeraka, ali je sasvim sigurno da svaki primjerak čitaju tri i više osoba. Što se tiče perspektive vjerujem da će ova novina ostati i opstati, naravno, uz poboljšanja i dorade.

Ima zamjerki da je mnogo vjerskih, a malo tema iz svaki-

tema nego pisanja o svakodnevnom životu. Razlog tomu je naša kadrovska nemoć da zabilježimo i prpratimo sve ono što se dešava i što zaslužuje pozornost.

Na kraju, je li "Hrvatski glasnik", do sada, ispunio svoju zadaću?

MATANOVIĆ: Je li ili nije, teško je meritorno odgovoriti. Kada čovjek nešto radi, a u ovom slučaju mislim na ljude koji su radili i rade za "Hrvatski Glasnik", onda svi mislimo da to dobro radimo. No, ako se zna da su naši uvjeti gotovo amaterski, a ova i ovakva novina bi trebala bar troje profesionalno vezanih za list, onda je zadaća ispunjena. U kojoj mjeri je zadaća ispunjena to će bolje reći čitatelji, ponavljam, a njihova ocjena i prosudba je objektivnija i realnija.

N. J. IVANOVIĆ

BLEIBURG

Hrvatski križni put 1945. u kolektivnoj memoriji Hrvatskoga naroda

Bleiburg, mjesto na austrijsko-slovenskoj granici, na putu između Dravograda i Klagenfurta postao je simbolom najvećeg pokolja i stradanja Hrvata u njihovoj najnovijoj povijesti. Povlačeći se pred naletom partizanskih amrija, vojnici Hrvatskih oružanih snaga s mnoštvom civila krenuli su početkom svibnja godine 1945. prema Austriji u naivnom povjerenju leži u Europi. Pravać kretanja bio je Celje, Slovenj Gradec i Dravograd, a zatim Bleiburg u nadi da će ih tamo prihvatiti savezničke snage. Međutim, na polju ispred Bleiburga, mnoštvo hrvatskih vojnika i civila, među njima je bio velik broj žena, djece i staraca bilo je zausatvadjeno od engleske vojske i ubrzo opkoljeno od jugoslavenskih komunističkih partizanskih vojnih jedinica.

Pregovori u bleiburškom dvorcu vlasništvo obitelji Thurn-Valssina između predstavnika Hrvatske i engleske vojske nisu uspjeli, jer su Englezi tražili da se sve hrvatske vojne postrojbe 15. svibnja godine 1945. predaju partizanima u roku od jednog sata. Nakon toga otvorena je vatra iz partizanskog oružja. Započelo je brutalno ubijanje ljudi u obručiu. Svi oni koji su preživjeli pokolj morali su proći na Križni put, izloženi sadističkom izjivljavanju Titovih partizana. U dugim kolonama tjerani od logora do logora, izvrgnuti maltretiranju, iscrpljeni žedu i glađu. Iznemogle ili one koji su pokušali bijegom spasiti svoje živote, krvnici su bezdušno ubijali.

Tako je Bleiburg postao metafora za sve ono što se je svibanjskih dana 1945. zbivalo na

njegovim poljima kao i za sve ono što se je događalo na križnom putu, na kojem su bez ikakvog suda i bez dokaza o krivnji masovno ubijani zarobljenici, samo zato jer su bili Hrvati.

Bleiburška tragedija bila je gotovo punih pedeset godina u hrvatskoj historiografiji negirana i proscribirana, marginalizirana i tabuizirana da bi tek nakon sloma komunističke Jugoslavije postala jednom od najsudbonosnijih pitanja novije povijesti hrvatskoga naroda.

U tom razdoblju povijesničari izvan domovine bilježili su sjećanja preživjelih na Bleiburšku tragediju, dok su oni u domovini bili prisiljeni na šutnju. Bleiburg još čeka na svoju povijesnu rehabilitaciju i temeljnu razradu.

Nakon uspostave demokracije ljudi i iz domovine mogu slobodno hodočastiti na to sveto mjesto u Južnoj Austriji natopljeno krvlju mladića, djevojaka, djece pa i staraca.

To je sigurno najveća izdaja koja se je uopće ikada dogodila u povijesti, uglavnom nedužnih i bespomoćnih ljudi.

Ove godine i ja sam po osamnaesti put hodočastio u Bleiburg - Leibach - zadnjih godina slobodno. Ove godine pozvan sam od "Hrvatskog domobrana" da predvodim euharistijsko slavlje za sve stradale u Bleiburgu i svim križnim patnicima moga naroda što sam sa zadovoljstvom prihvatio.

Bila su dva hodočašća. Ono prvo na nivou R Hrvatske 12. V. o. g. na koje je govorio i predsjednik Hrvatskog sabora akademik dr. Vlatko Pavletić. Bilo je dosta dobro posjećeno. Drugo, glavno

- za one koji su sve te strahote preživjeli petnaesti svibanj, na sam dan kad je izvršena ta sramna izdaja prije svega sa strane Engleza i Titovih krvnika, bez suda, bez dokaza, bez bilo kakvog prava.

15. svibnja 1996. osvanuo je prekrasan proljetni dan, sličan onomu iz godine 1945. Rijeka autobusa i osobnih automobila siljevala je se na bleiburško polje. Dirljivo je promatrati, koža se ježi kad vidite kako se ljudi i nakon pedeset godina lako prepoznaju. Razlika je samo u tome što su tu onda bili mladići, a danas su starci. Čuju se radosni jecaji, grčeviti zagrljaji čvrsti stisak ruke.

A bilo ih je od svuda: iz Šibenika, Zadra, Osijeka, Požege, Broda, Križevaca, Istre, Zagreba. Došli su neki iz daleke Australije, Kanade, Argentine. Mnogi su držali slike svojih pokojnika u rukama: neki brata, oca, strica, sliku sestre koja je imala tada šesnaest godina, a ubijena je u Maceljskoj Gori. Bilo je zaista dirljivo, a i jezivo. Na mjesnom groblju u Leibachu gdje su mnogi pokopani, kako rekoh, slušana je pred crkvom sv. Misa. Tu su naši emigranti podigli skroman, ali lijep spomenik. Položeni su mnogi vijenci, upaljene tisuće svijeća. Nakon toga povorka duga skoro dva kilometra krenula je u polje, u borik gdje je bio glavni logor. Tamo je također od naših emigranata podignut pristojan spomenik. I tu su položeni vijenci, upaljene svijeće i izgovorene riječi sjećanja.

Oko 15 sati vraćao sam se s Brodanima pa smo usput posjetili Maceljsku Goru (šumu) gdje su prema dosadašnjim istraživanjima nalazi 26 jama u kojima je

mučenički izgubilo život između 6 i 7 tisuća. Šesnaest ih je otvoreno. Od svih obilježja odmah na početku nalazi se drveni križ gdje smo se pomolili, upalili svijeće i položili vijenac. Maceljsku šumu spominjem i zato što ona krije kosti mnogih iz tuzlanskog kraja. Zna se sa sigurnošću da je tu ubijen i Fra Karlo (Ivan) Grabovičkii s još trojicom svećenika i šesnaest hercegovačkih bogoslova. Tu je ubijen i dr. Benčević i mnogi drugi. Eto, zato Bleiburg i Križni put treba ostati u kolektivnom sjećanju Hrvatskoga naroda.

Partizane nije smetalo što ovu likvidaciju vrše bez ikakvih suđenja i istage. Bilo je dovoljno samo posumnjati. Postupak sa zarobljenicima, masakr i strijeljanja bez sudske istrage bili su suprotni međunarodnim zakonima o ratnim zarobljenicima. Najpoznatija stratišta hrvatskih vojnika (tu su bili i muslimani) u Sloveniji bila su: Kočevski Rog, Tezno kraj Maribora, krematorij u Slovenskoj Bistrici, Hude jame kod Laškog i dr.

U Hrvatskoj to su: Zagrebačka Gora, Maceljska Gora, Jazovka, Kalnik kod Križevaca, Novi Marof, kod Bjelovara, Čazme Jasenovca, Siska, Gline, Karlovca, Ogulina, Otočca, Gospića i Knina te niz drugih mnogih grobišta rasutih uz križne puteve i logore. U BiH velika gubilišta bila su uz Kozaru i oko Čapljine. Možda se jednog dana sazna i točan broj.

Istinu možemo kriti i zakopavati ne znam kako i koliko duboko, ali sigurno je jedno, onatamo prikupi takvu eksplozivnu snagu, da kad izbije na površinu, uništi sve što nije istina.

Blažen Lipovac

Vijesti...

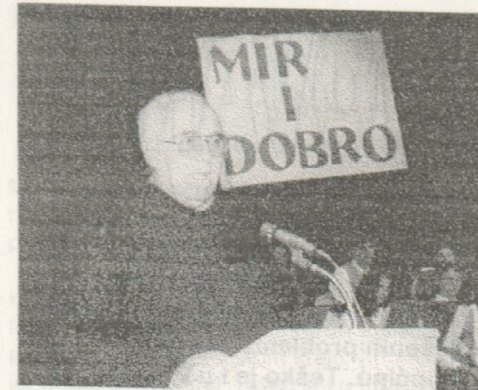
Dana, 29. svibnja 1996. godine u 19 sati, u dvorani bivšeg Radničkog univerziteta, Društvo "Hrvatski dom" i Hrvatska matica iseljenika organizirali su predavanje na temu:

1. **Bleiburg** - kronologija događanja, stradanja Hrvata i Bošnjaka-Muslimana
Predavač: ANTE BELJO, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika
2. Stradanje Hrvata u Kraljevini Jugoslaviji
Predavač: prof. dr ANTE ČUVALO, Sveučilište Joliet, USA
3. Stvaranje samostalne makedonske države
Predavač: dr BLAŽE RISTOVSKI

Konzulat Republike Hrvatske Tuzla i Društvo "Hrvatski dom" Tuzla, organizirali su u prigodi 30. svibnja - **DANA DRŽAVNOSTI** Republike Hrvatske kazališnu predstavu Hrvatskog pučkog kazališta s djelom Petra Hektorovića **"RIBANJE I RIBARSKO PRIGOVARANJE"** koja je održana dana, 30. svibnja 1996. u Narodnom kazalištu Tuzla u 19 sati.

Nakon kazališne predstave uzvanici su pozvani na prigodni domjenak u prostoru Društva "HRVATSKI DOM".

Promocija knjige fra Petra Anđelovića, provincijala Bosne Srebre

Fra Petar Anđelović

MI OSTAJEMO

Jeste li donijeli konačnu odluku? Ako ste se još dvoumili, a bili ste u zgradi Tuzlanskog kazališta navečer 12. svibnja 1996., onda je vaša odluka tada sigurno donesena. Te večeri sve naše dileme i razmišljanja koja se odvijaju na relaciji otići ili ostati, uobličile su se u jednoj knjizi, jednog čovjeka. Ta knjiga se zove "MI OSTAJEMO", a čovjek je provincijal Bosne srebre, fra Petar Anđelović.

Predstavljajući fra Petra Anđelovića mjerom univerzalnog franjevca, rečeno je da je to nježan čovjek, ljubitelj prirode, pjesnik, ponekad možda i naivan - Isusov sanjar s osjećajem za realnost života, onaj koji želi biti blizu siromašnima, napuštenim, izravno vezanim za zemlju. Međutim, s druge strane značajnije je naglašena bitna odrednica - bosanski fratar! Autor u knjizi o tome kaže: "Nama je povijest dodijelila ulogu koju nije mogao promijeniti komunizam, a nadam se ni neka sadašnja ni buduća vlast. Ne trebaju nam direktive iz bilo kakvog centra moći, dovoljni su nam naši religiozni osjećaji i stoljetna bliskost s pukom".

Voditeljica, autor i promotori

"Sa srdačnošću prihvaćamo kad nas zovu bosanski fratri, zato što volimo Bosnu, u njoj ćemo ostati, u njoj smo i sada. U Bosni - bosanski fratri! Ako im je habit ponekad i crven onda je to od "mučeničke krvi".

Stavovi koji je fra Petar javno iznosio bili su, u vrijeme kad su artikulirani, prava hereza u odnosu na vladajuće stavove i djelovanja sa sviju strana. On je razgovarao, izjavljivao, poručivao i prosvjedovao sve od 1991_1995. To se vidi iz nekih naslova:

"TKO IZDA BOSNU IZDAO JE DUŠU SVOJU" (kolovoz, 1992.)

"Bit će mira i Bosne" (o Uskrsu, 1993.)

"Bojim se savezništva srpskih i hrvatskih švercera" (srpanj, 1993.)

"Neka se ništa ne potpisuje u naše ime" (siječanj, 1994.)

"Humano preseljenje je grijeh" (kolovoz, 1994.)

Promotori knjige, prof. dr. Ivo Komšić, dr. fra Luka Markešić, i mr. Ljubomir Aždajić, ukazali su na značenje poruke "Mi ostajemo" i potcrtali ulogu Crkve u očuvanju hrvatskog bića u Bosni i Hercegovini.

Fra Luka Markešić, provincijal kojeg je naslijedio fra Petar Anđelović u svom izlaganju pratio je tu finu crtu djelovanja fratara u Bosni kroz njihov svećenički poziv. Spominjao se

"oduvijek", a mi smo im tek određene godine dali ime. Tako je nekako i s Hrvatima u Bosni. Oni su od početka ovdje, a kada su sebe ili kada su ih drugi nazivali Hrvatima, teško je odrediti".

"Tko dirne bosanskog fratra, ne samo da je nečovjek, nego i neprijatelj države Bosne i Hercegovine. Izdajica Bosne!"

"Vi nemate pojma šta nama Muslimanima znače fratri".

(Izjave predsjednika Predsjedništva BiH, gospodina Alije Izetbegovića u povodu uhićenja fratara u Vakufu)

"U Sarajevu se donose odluke koje će odrediti budućnost Bosne i Hercegovine".

Knjiga "Mi ostajemo" je u našim rukama, kao što je i naša budućnost u našim rukama. Moramo dobro paziti kome pokloniti povjerenje, koga imati kao uzor. Mi koji ovdje ostajemo!

Marica Petrović

Publika pažljivo sluša...

MI OSTAJEMO

*Prolaze zemaljske sile, ruše se od karata kule
Mi trajemo a, kroz nas, vrijeme prolazi nijemo.
I uvijek ista priča i uvijek isti ljudi,
I uvijek ista poruka - Mi ovdje ostajemo!
I kuća srce Bosne u grudima fratarskim, tvrdim,
Stoljeća odmiču teška i nikad kraja noći
I uvijek ista priča i uvijek isti ljudi,
I uvijek ista poruka - "Nebo će i zemlja proći..."
Mi ostajemo ovdje, i vi ostanite ovdje
riječ se fratarska čuje, riječ koja se voli
I uvijek ista priča i uvijek isti ljudi
iz srebrene Bosanske zemlje, zemlje kruha i soli.
I kažu nam - zemlje vam nema, a mi imamo zemlju,
imamo zemlju i ime.
I kažu nam - imena nema, a mi imamo ime
imamo ime i zemlju.
**BOSNA JE NAŠA ZEMLJA, HRVATSKO NAŠE
JE IME.**
Tu nema nejasno ništa, mi smo na čisto s time.
Naši su putovi pravi - pa ipak ne hodimo lako
srušenim mostovima, kroz domovinu dragu
Ranjeno srce Bosne pronosi znamen Krista
gori ljubavlju vjere, ostaje na krvavu pragu.
Prolaze zemaljske sile, ruše se od karata kule
mi trajemo, a kroz nas vrijeme prolazi nijemo
I danas ista priča i danas isti ljudi
I danas poruka ista - Mi ovdje ostajemo!
Za krvavi fratarski habit neki su bacili kokca
sad hoće oprati ruke jer "nisu znali što čine"
Mi svjedoci smo nijemi, konopcem opleteni,
Stegnuti bijelim uzetom trajanja i istine.
I danas ista priča i danas isti ljudi
I danas poruka ista - "Nebo će i zemlja proći..."
Dok kuća srce Bosne u grudima fratarskim, tvrdim
Stoljeća odmiču teška, KRAJ SE NAZIRE NOĆI!*

Marica PETROVIĆ

NAGAĐANJA OKO IMENOVANJA

• **Koja je bila "zadaća" Katoličke crkve tijekom rata u BiH?**

- Crkva je pokušavala organizirati mnoga područja života, jedno od njih je karitativno djelovanje, jer nije bilo nikakvih izvora za preživljavanje. Kroz Caritas smo pokušali pomoći ljudima da se prehrane i da na taj način prežive. Pokušali smo spašavati ljude u njihovim nevoljama budući da su mnogi ostali bez osnovnih uvjeta za život. Vrlo često smo se, uz našu redovitu pastoralnu brigu, morali boriti za socijalna, građanska i druga prava, dižući glas i organizirajući ljude kako bi se za njih čulo. Kroz svjedočenja o stvarnosti pokušali smo pokazati svijetu da su Hrvati, katolici, u Bosni i Hercegovini kod kuće te da imamo pravo tamo i ostati.

• **Koliko su, prema Vašem mišljenju, Hrvati bili dobro politički organizirani, odnosno, jesu li hrvatski političari uspjeli artikulirati svoje strateške interese?**

- Mislim da je bilo vrlo teško organizirati se nakon propasti komunizma. Teško se bilo demokratski organizirati budući da je nedostajalo ljudi koji bi imali hrabrosti ući u vatru života, a bilo je i različitih gibanja. Tako je s juga, bolje reći iz Hercegovine, isplivalo na površinu više onih koji su vodili političku riječ, a tu je došlo do izvjesne negativnosti. Naime, više se naglasak stavio na jedan dio Bosne i Hercegovine, dok se o drugom dijelu nije vodila takva briga.

• **Jesu li te negativnosti ugrađene i u Daytonski sporazum?**

Često se trguje s ljudima (Hrvatima) služeći se ucjenama. Dobit ćete u Bugojnu koliko i Bošnjaci u Stocu, dobit ćete u Varešu, koliko Muslimani u Čapljini. Postali smo roba za trgovinu različitih političkih interesa. To nas vrijeđa. U Bugojnu, Varešu i u konjičkom kraju je posebno teško. Nekih neriješenih problema ima u usorskom kraju, jer Usora želi općinu. Teško je i u Posavini, u općini Ravne-Brčko

- Jesu. Budući da se dao naglasak na jug, sjever je, gdje nas je najviše bilo, de facto bio manje uvažen, pogotovo nije uvažena naša nazočnost u svim drugim krajevima BiH, a koji su, rekao bih, od vitalne važnosti, ne samo za Hrvate BiH, nego i za budućnost Hrvatske države.

Prepustili nas sebi samima

• **Kako osjenjujete politiku hrvatske države prema BiH?**

- Mi smo često gledali na hrvatsku politiku koja je prikazivana u medijima. Mediji su išli pojedinačno, fragmentarno. Mi nismo bili dovoljno nazočni u javnosti. Znamo da nije bilo moguće više ekonomski pomagati. Ali, koji puta smo osjetili da nismo dovoljno vrednovani. Nije se dovoljno uvažavalo da postojimo i nije se dizao glas - Hrvati su u BiH kod kuće i tamo žele i ostati.

• **Koliko, zapravo, ima Hrvata u Sarajevu, uopće u BiH. O tome se u Hrvatskoj zna jako malo.**

- Zbunilo nas je što se o tome nije vodilo više računa. Prije rata u BiH je živjelo oko 800.000 Hrvata. Bilo je i onih koji nisu bili definirani, jer su bili politički potiskivani. Uvidjevši da ne mogu biti neodređeni, jasno su se odredili kojem narodu pripadaju, gdje je njihovo korijenje. Jasno je da ta svijest nije bil posebno jaka, ali ipak je došlo do izjašnjenja. Onda je došlo do pokretanja sa svojih ognjišta, i radi prisile i radi straha. Teško je reći koliki je broj Hrvata ostao. Možda više mogu reći po biskupijama. Manje mi je poznato koliko je Hrvata u Hercegovini ostalo. Ne mogu razumijeti zašto su oni napustili svoju grudu, a toliko su govorili da je ona važna. Mi gore smo morali bježati, tako da je iz Vrhbosanske biskupije, gdje je bilo 528.000 katolika, od toga su 99 posto Hrvati, dvije trećine pokrenuto sa svojih područja. Računamo da je ostalo oko 200.000 Hrvata. Banjalučka biskupija je još lošije prošla. Teško

mi je reći koliko je tamo ostalo Hrvata. u Sarajevu, vjerujem sada nas ima oko 30.000.

• **Kakav je njihov status?**

- Nažalost, u tom pogledu nismo dovoljno postigli. Političari su nas u presudnom trenutku ostavili, prepustili su nas samima sebi, a onda je došlo do čudnog sporazuma i potpisivanja da Sarajevo bude jednonacionalni kanton. Nije uvaženo da bude reguliran kao glavni grad Federacije BiH u kojem bi se i nama priznala državotvornost. U Sarajevu imamo velikih problema sa stanovima, jer je vlast donijela doista čudan zakon, tako da ljudi, ako se žele vratiti u svoj stan, jedva mogu prikupiti sve potrebne dokumente. HDZ je proveo neku anketu, tako da imamo popis od 8500 Hrvata koji se žele vratiti. To je popis iz ožujka ove godine. Koliko će se Hrvata, pak, uspjeti vratiti, koliko će uspjeti ostvariti svoja prava, teško je sada prognozirati, ali mi nećemo odustati.

• **Možete li komentirati nedavne razgovore Tuđman - Izetbegović?**

- Smatramo jako važnim da se vode razgovori koji idu prema dogovoru i to dogovoru koji će biti i proveden na terenu. Premalo je političke dobre volje za ostvarenje Federacije BiH i ostvarenje prava na povratak izbjeglih i prognanih. Zato podržavam takve razgovore i očekujem da se vode što češće na razini državnika, vlada i svih drugih, jer ti razgovori smanjuju huškačku neprijateljsku klimu koja je u sarajevskim medijima posebno prisutna.

Trgovanja s ljudima nas vrijeđa

• **Kakav je status Hrvata u drugim dijelovima BiH, a koji su pod kontrolom Armije BiH?**

- Različiti, nisu svugdje jednaki. Često se trguje s tim ljudima, obično se ucjenjuje. Dobit ćete u Bugojnu koliko i Bošnjaci u Stocu, dobit ćete u Varešu, koliko

NEOZBILJNA SU I NEUKUSNA

Muslimani u Čapljini. Postali smo roba za trgovinu različitih političkih interesa. To nas vrijeđa.

U Bugojnu, Varešu i u konjičkom kraju je posebno teško. Nekih neriješenih problema ima u usorskom kraju, jer Usora želi općinu. Teško je i u Posavini, u općini Ravne-Brčko. Ne želimo privilegije, nego želimo jednostavno biti prepoznatljiv i razvijati svoju osobnost.

• **Nedavno sam bio u srednjoj Bosni, u Daštanskom. Hrvati kažu da više pritisci nisu izravni, ali da još uvijek postoje. Kakva su vaša saznanja?**

- Postoje perfidni načini pritiska na Hrvate kako bi napustili svoje domove.

• **Kakav je status Hrvata pod srpskom kontrolom?**

- Nešto je popustilo od onog tragičnog. Od kolovoza prošle godine pa sve do potpisivanja Daytonskih sporazuma, pa čak i poslije toga bilo je tragično stanje. Sada sam tražio da možemo pastorizirati neka područja koja nismo obišli gotovo četiri godine.

• **Često se u BiH tisku govori o temeljnom narodu, a o Hrvatima kao građanima koji imaju rezervnu domovinu?**

- Mislim da je to vrlo ekstremno i radikalno. To, nažalost, govore i određeni čelnici - stranački, vladini, ali i religijski. Oni smatraju da Hrvati imaju Hrvatsku, a Srbi Srbiju. To je vrlo ekstreman stav i to je vrlo negativno. On je vidljiv u medijima, vojsci i školi, a pogotovu kroz udžbenike gdje se Hrvate naziva čak i neprijateljima.

• **Vi ste to jednom nazvali duh medija iz prošlosti.**

- To je mani kazao jedan čelnik armije BiH. Kada sam s njim razgovarao o medijima on mi je rekao: "Nemojte na mene, ja vas cijenim kao čovjeka. Vi pritisnite politiku. Ono što politika zacrtala je mediji i vojska moraju provesti", to se još osjeti. Vidljivo je da mediji služe određenoj politici.

• **Koliki je po Vama utjecaj islamskog fundamentalizma, prije svih, onog koji dolazi iz Irana?**

- Nama je malo čudno da iz islamskih zemalja ima preko 200 humanitarnih organizacija koje su registrirale svoj rad u Sarajevu.

Prije rata u BiH je živjelo oko 800.000 Hrvata. Onda su se Hrvati pokrenuli sa svojih ognjišta, radi prisile i radi straha...

Ne mogu razumjeti zašto su oni iz Hercegovine napustili svoju grudu, a toliko su govorili da je ona važna. Mi gore smo morali bježati, tako da je iz Vrhbosanske biskupije, gdje je bilo 528.000 katolika, od toga su 99 posto Hrvati, dvije trećine pokrenuto sa svojih područja. Računamo da je ostalo oko 200.000 Hrvata.

Katolička je crkva otvorena za suradnju

• **Kakva je suradnja s drugim religijama, posebice s islamskom zajednicom?**

- Cijelo vrijeme teških zbivanja mi smo pokušali kontaktirati. Mi razgovaramo. Velika je polazišna razlika. Katolička crkva nema katoličke vojske. Svećenici nisu vođe partije, niti vođe stranke, niti vođe u vojsci, dok je kod muslimana sve to prožeto. Njihovi pojedini vjerski službenici su vođe partije, dapače u vojsci su vrlo odgovorni ljudi, oni imaju pristup medijima. Dakle, postoji velika razlika. Ali, unatoč tome postoji želja za kontaktima. Jedna od negativnih stvari je uporno nastojanje blačenja Katoličke crkve, optuživanje kroz medije, pogotovo u posljednje vrijeme. Vidimo da je to svjesno huškanje na mržnju. Unatoč tome, mi želimo razgovarati.

• **Što se želi postići takvim nastupom?**

- Strah kod ljudi. Želi se oblatiti Katolička crkva koja je u ovom ratu boreći se za čovjeka i ljudska prava, sačuvala obraz. Nije djelovala jednostranački, već je reagirala uvijek kada je bio ugrožen čovjek, bez obzira na vjeru.

• **Vidite li problem u dodiru s islamskom religijom koja propisuje duhovni i svjetovni život, dok katoličanstvo daje naglasak na duhovno.**

- To jest jedan problem. Katolička crkva je otvorena za suradnju, nije isključiva. Ona uvažava identitet različitih. Međutim, kod sadašnjih glasnogovornika islama vidimo da dolazi do isključivosti.

• **Koliki je po Vama utjecaj islamskog fundamentalizma, prije svih, onog koji dolazi iz Irana?**

- Nama je malo čudno da iz islamskih zemalja ima preko 200 humanitarnih organizacija koje su registrirale svoj rad u Sarajevu.

Premalo je političke dobre volje za ostvarenje Federacije BiH i ostvarenje prava na povratak izbjeglih i prognanih. Zato podržavam takve razgovore i očekujem da se vode što češće na razini državnika, vlada i svih drugih, jer ti razgovori smanjuju huškačku neprijateljsku klimu koja je u sarajevskim medijima posebno prisutna, prokomentirao je kardinal Puljić posljednji susret dvojice predsjednika Tuđmana i Izetbegovića.

Teško ćete naći katolika koji je iz njihovih ureda dobivao pomoć. Naš Caritas je uvijek, ako je imao što, dijelio svima. Mi nismo pitali je li netko musliman, dok se kod muslimanskih humanitarnih organizacija događalo suprotno. Čak je bilo vrlo arogantnih situacija, ako se katolik od njih usudio tražiti pomoć.

• **Što mislite o građanskoj državi koju proklamiraju BiH vlasti?**

- Mi smo u tim izjavama građansku državu shvatili kao problem majorizacije. To nije uvažavanje jednakopravnosti svih državotvornih naroda, nego preglasavanje. Mi jesmo za civilnu državu, ali takvu u kojoj nećemo biti znajekani, nego jednakoopravni. Prije su muslimani živjeli svoje uvjerenje, ali nisu doživljavali svoje susjede kao izazov i kao neprijatelje.

Mnogi nemaju političkog sluha

• **Kako, dakle, Katolička crkva vidi uređenje Federacije, kao federaciju kantona ili naroda!**

- Mi smo stalno govorili da državotvorni narodi dogovore državu za zajednički život u kojoj bi se uvažavala jednakopravnost. Tako da se svaki narod, u svom identitetu, može ugraditi u tu državotvornost. Na lokalnoj razini vlast treba organizirati tako da svaki narod može graditi svoju kulturu, svoje školstvo, svoj identitet. Ako želimo zajedno živjeti, onda je to jedini način.

• **Ide li se u tom smjeru?**

- Nažalost ne ide, jer ne žele. Nema dovoljno političke volje.

• **S obje strane?**

- S obje strane. Međutim, ova jedna strana je brojnija pa je na njoj i veća odgovornost.

• **Kakvi su kontakti s Pravoslavnim crkvom?**

- Ja bih tu distingvirao pravoslavni svijet koji je ostao na pros-

torima pod kontrolom Armije BiH i HVO i onaj pod kontrolom Srba. Tamo smo zapravo bili jedini koji smo im pomagali da prežive. Pravoslavni svećenici su imali oslonac u nama. Međutim, tamo gdje je bila srpska vojska, nismo imali takav uspjeh, iako smo trajno kontaktirali. Kao da se sada pojavljuje jedan tračak želje za ostvarenjem konstruktivnih kontakata. Nedavno me posjetio metropolit SP. Došao me posjetiti nakon četiri godine rata.

• **Kako osjenjujete ulogu Međunarodne zajednice?**

- Moram iznijeti bolnu činjenicu da nas je ta zajednica ignorirala. Jednostavno se pitaju zašto mi živimo u BiH, jer mi imamo Hrvatsku. Je li to od politike koja se čuje u Sarajevu ili zbog toga što nas nitko ne predstavlja vani? Činjenica je da vrlo rijetki računaju s našom nazočnošću u BiH.

• **Koga će Katolička crkva podržati na sljedećim izborima?**

- Moram priznati da Crkva neće podržati stranku nego ljude koji, pučki kazano, nemaju putra na glavi, koji istinski vole čovjeka, koji se istinski bore za njegova prava, koji znaju cijeniti čovjekovu svetinju, njegovu grudu i njegov identitet. Već sam govorio ljudima da ozbiljno razmotre kome će pokloniti svoje povjerenje - onima koji su to povjerenje opravdali.

• **Nedavno su se u nekim hrvatskim medijima pojavile špekulacije prema kojima biste Vi trebali naslijediti kardinala Kuharića. Možete li to potvrditi?**

- Takvi napisi djeluju pomalo neukusno i neozbiljno, jer za takva nagađanja nema nikakvog utemeljenog povoda. Rijetko bude onako kako novinari nagađaju, jer Crkva ima svoj način imenovanja biskupa.

*Dražen Čurić
VJESNIK, 19. svibnja 1996.*

PRAVO NA DIJALOG I MIŠLJENJE

Početak protekle sedmice održana je tematska sjednica Općinskog vijeća Tuzla. Po mnogima, i po sadržaju dnevnog reda, odluke u kojima se na ovom zasjedanju počelo raspravljati, i koje će kasnije biti definirane u cijelosti, imat će presudan značaj na dalji razvoj općine Tuzla, grada Tuzla, i na njenu obnovu nakon ratom devastiranog gospodarstva, zaustavljenog razvoja nekih društvenih djelatnosti, posebice školstva, razvoj društvenih i političkih odnosa u cjelini, kao i na brojnost i nacionalni i vjerski sastav njenog pučanstva. Na dnevnom redu bila su pitanja dugoročnog razvoja, planiranja, urbanizacije, obnove i izgradnje poslovnih prostora, izrade urbanističke dokumentacije, idejnih rješenja regulacionih planova za mala i srednja poduzeća. Prije početka zasjedanja upričena je izložba svih tih programa, skica, planova, dokumentacije. Znači, vijećnici moraju prije nego se ista ozvaniče i negdje počne graditi, donijeti prethodne odluke da se pristupi pripremi dokumentacije, na temelju koje se onda mogu izdavati dozvole, vršiti kontrola razvoja grada i općine.

Vijećnici HDZ su primljene materijale za sjednicu dobro isčitani i odlučili da prije prelaska na dnevni red upozore svoje kolege da oni neće glasati za neke točke ukoliko se one ne skinu s dnevnog reda, odnosno da se boje da će ovakvim pristupom planiranju razvoja grada i općine neke stvari biti prejednicirane na štetu hrvatskog puka, i da oni i svi drugi moraju u tome dobro voditi računa. Pismeno upozorenje u povodu predloženog dnevnog reda pročitao je vijećnik dr. Tadija Martinović, a onda se razvila dosta burna diskusija. Izrečeno je dosta oštrih pa i prijetećih riječi, da tako nešto dugo nismo mogli čuti na sjednicama Općinskog vijeća Tuzla.

Dr. Tadija Martinović se vratio u povijest duhu više od 50 godina pa je rekao da su završetkom Drugog svjetskog rata nedemokratskim metodama isforsirani zakoni o nacionalizaciji zemljišta i zgrada u cilju izgradnje infrastrukturnih i industrijskih objekata uglavnom na zemljištu građana hrvatske nacionalnosti. Nakon toga političkim i drugim mjerama naseljavanja i teritorijalnog organiziranja, hrvatsko pučanstvo bilo je potiskivano sa ovih prostora (iseljavanje).

Nedavno održana sjednica Općinskog vijeća Tuzla imala je buran početak, a sijejnule su i varnice, zbog nekih stavova Kluba vijećnika HDZ Tuzla

-Težište od Republike do općine, kažu vijećnici HDZ, s obzirom da se radi o hitnom prestrukturiranju i zapošljavanju na temelju inozemnih tehnologija i kapitala, treba usmjeriti na reprivatizaciju kako zemljišta i objekata, tako i privatizaciju industrijskih kapaciteta. Potrebno je ubrzati donošenje Zakona o lokalnoj samoupravi, jer nakon njegovog sprovođenja sadašnje općine neće moći zadržati postojeći oblik i status. Planiranje novih gospodarskih djelatnosti može uslijediti nakon donošenja i sprovođenja zakona o lokalnoj samoupravi. Sadržaj rada Zavoda za urbanizam i projektiranje treba preusmjeriti.

Zatim su zastupnici govorili koja proizvodnja može spasiti sada prenapućenu Tuzlu, i da ovdje treba osnovati fakultet za fiziku. Rekli su da će Tuzla vjerojatno imati više općina i gradsku skupštinu, sa novim karakterom i sadržajem rada. Ona će imati pune ruke posla s obzirom na potrebe za zapošljavanjem, stanovanjem, snabdijevanjem pitkom vodom, ekologijom, zbrinjavanjem prognanika. Vijećnici su se pozvali na zaštićenost građana svih nacionalnosti Daytonskim sporazumom, pa i na potrebu opreza da se brzlopletim radom i donošenjem odluka opet netko ne nađe pogođen, uskraćen za osnovna ljudska prava, pravo na privatnu svojinu.

Pojedinci su ovakav istup vijećnika HDZ shvatili nekom vrstom opstrukcije, ucjene, traženjem kruha preko pogače. I onda se čitav sat oko toga raspravljalo, a radilo se samo o pravu na vlastito mišljenje, dijalog, demokratski istup. Da se samo o tome radilo pokazao je finiš ukrštanja koplja, usvajanje dnevnog reda, plodna rasprava, ali i ruka protiv nekih vijećnika HDZ o spornim točkama.

Jasmin Imamović, sekretar Vijeća, demantirao je vijećnike da se zakon o denacionalizaciji ne sprovodi. On nije ni donesen. A kada bude na snazi trebat će 50 godina (!) da se sprovede. Ivo Divković je rekao da osnovne teze o razvoju i obnovi ne idu ni na čiju

štetu, a neki pogripi se moraju donijeti jer svijet želi da ulaže u Tuzlu, a mi nemamo programa.

Načelnik Selim Bešliagić je iznio podatke koliko je hektara plodne zemlje "poklopila" koja djelatnost (rudnici, struja, dalekovidni putevi, šljachišta), i rekao da Tuzla sada u odnosu na predratne godine ima gušču naseljenost za 105 stanovnika po kvadratnom kilometru. Takva gustina naseljenosti može se svrstati u najgušće naseljene krajeve svijeta. Ima mnogo zemlja na svijetu koje ne mogu ostvariti san da imaju preko 100 stanovnika po četvornom kilometru. Najprovokativniji bio je dr. Asim Tenić koji je upotrijebio sintagmu "gospodo Hrvati, presaberite se". On je spominjao razlaz s SDS-om u Tuzli, godinu 1992., genocid s hrvatske strane, mogućnost da se Tuzla podijeli na više općina, ali će on biti jedan od "terorista" koji će se boriti protiv jednonacionalnih općina. A o tome nije bilo riječi. Ono što je HDZ davno obznanila jest da Tuzla ne može više egzistirati kao jedna općina zbog složenosti i veličine, a ne zato što hoće formirati hrvatsku općinu. Ono što je najavljeno glasi: nova općina Husino, ili Bukinje, ili Lipnica, imat će samo hrvatsku većinu, ili 51 odsto hrvatskog pučanstva. Najavljeno je da bi se mogla osnovati nova općina Gornja Tuzla, a nju nitko i ne spominje. Zna se koje bi većinsko stanovništvo ona u sebi imala.

Bilo je još puno diskusija poput one Oroševae da se na ovakvim zasjedanjima ne može govoriti "nema, gospodo Hrvati", pa Drage Marvalja koji kaže: "Nisu trenutačno ugroženi Hrvati, ali bi se to moglo desiti", Marka Duspāre koji je rekao da je ovo drugi put da dr. Asim Tenić napada (provocira) Hrvate Tuzle.

Neutralni posmatrač se samo može, poslije ovakvih diskusija, zapitati znaju li svi vijećnici bukvar iz demokracije. Znaju li da svatko ima pravo kazati što misli, ali da ne može raditi protivno zakonu. Vijećnici HDZ imaju pravo razmišljati kako su istupili, jer za to imaju mnogo povoda. Tuzla kao grad i centar regije nije od jučer pod presijom prognanika, ali i onih koji se na svaki način žele preseliti iz sela u grad. Prije rata zvalo se to

socijalnim zbrinjavanjem radničke klase, pa je stan u gradu dobijao i onaj tko je imao dvije kuće u selu, i vikendicu na moru, sagrađenu od prodate "čačevine".

Jesmo li slijepi pa ne vidimo da Tuzla korača u gradski kaos. Vijećnici HDZ su upozorili da se neće moći graditi nove tvornice i naselja na ničijoj privatnoj imovini, a u gradu imamo "gospodu" koja se vozika u jeftinim, u inozemstvu kupljenim, starim luksuznim autima. Što za tuzlansku ekologiju znači pet ili deset tisuća starih otpisanih automobila? Možda isto što i jedan blok TE Tuzla od 200 megavata, ili jedno šljachište. Vide li tu opasnost planeri, političari? Dalje, Tuzla sada ima oko 100.000 domicilnog i 60.000 doseljenog stanovništva. Na čijim plećima bi se to moglo slomiti, ako tako sve ostane, i planeri budu planirali stanovanje i zapošljavanje za sve? Kakva nam je sigurnost? Malo malo pa čujemo u čaršiji da je ubijen neki građanin. Nema zvaničnog organa koji kaže što se i kako desilo. Zar onda nije opravdana potreba da se tako organiziramo da imamo mehanizme obrane i sustav zaštite, a ne prazne priče kako mi nećemo dozvoliti ovo i ono?

Zar smo zaboravili za bespravno useljavanje u stanove i kuće, za brojne incidente, za ležernost nekih organa koji nisu zaštitili građane? Tuzlanski domicilni trgovci su također ugroženi, jer oni koji su došli sa strane po prirodni stvari bolje se "snalaze" u ratnim uvjetima. Može li se to legalizirati, i treba li biti oprezan? Koliko imamo građana koji se trebaju vratiti u svoje stanove i domove. Jesu li po Daytonu osigurani ti uvjeti. Pa da ne govorimo o školskom sustavu, programima vraćanja imovine, odnosa prema nacionalnim školama. Kako će tko proći u eri privatizacije tvornica i druge imovine? Zašto se toliko strahuje od "hrvatskih" općina kada njih nitko ne zagovara, nego nove općine gdje bi moglo biti većinsko hrvatsko pučanstvo, kao što je sad u općini Tuzla većinsko muslimansko stanovništvo? Tijekom rata blagoslov za osnivanje novih (muslimanskih) općina dat je s najviše državne razine, a sad u miru veliki je strah od tamo neke očine Bukinje. Dajmo se presabirati!

Mato BIKIĆ

Hrvatski Glasnik, svibanj 1996.

PRIHVACENA PROGRAMSKA DEKLARACIJA

Općinski odbor Hrvatske demokratske zajednice Tuzla u novome sazivu, odlučio je u velikome dijelu promijeniti oblik svojega dosadašnjeg rada, konkretno se ponašajući spram Operativnoga plana rada HDZ-a BiH, makar se tako pokazalo na drugom po redu zasjedanju ovoga odbora, u ponedjeljak 20. svibnja. Odmah na početku jednoglasno je prihvaćena Programska deklaracija kao transparentni, ali u narednome razdoblju za sve članove odbora i obvezujući, princip ponašanja. Naznačena su tu sva hrvatska prava koja se moraju ostvariti ali ponajprije i najjače otjelovljena kroz općinu ili općine sa hrvatskom većinom u Soli. Kao odlučnost za učinkovito ostvarivanje toga cilja pokazalo se i donošenje odluke o Unutarodbornoj organizaciji HDZ-a Tuzla. Po njoj Općinski odbor će nadalje djelovati

i kroz za sada verificiranih 8 pododbora raspoređenih kroz nadležnosti počev od obnove i razvitka, preko sigurnosti i politike, skrbi i socijalne politike pa do školstva i informiranja. Ocijenjeno je da će se time aktivnije u rad uključiti i stručnjaci po pojedinim oblastima, a u predstojeće izbore ući pripravnije. Bilo je na toj sjednici Općinskoga odbora HDZ-a Tuzla, koja je inače obilovala točkama dnevnoga reda, i kadrovskih prijedloga za Županijski odbor, a koja se tiču HDZ-u pripadajućih mjesta u županijskome poglavarstvu, konkretno resoru poljoprivrede. Za sljedeće zasjedanje je ostavljeno predlaganje kandidata na funkciju zamjenika Glavnoga odbora u televizijske veležupe. Čijenači ovo mjesto izuzetno značajnim, članovi odbora su odlučili pripremiti i kvalitetan prijedlog.

Zvonimir Banović

Općinski odbor HDZ Tuzle na zasjedanju 20. svibnja 1996. prihvatio je sljedeću

PROGRAMSKU DEKLARACIJU

Svjetsni svoje povjesne zadaće i odgovornosti za sudbinu hrvatskog naroda u BiH, za ostvarenje povjesnih, trajnih i vitalnih interesa hrvatskog naroda.

Opredjeljena za borbu radi ostvarenja integralnih hrvatskih nacionalnih interesa koji uključuju i borbu za ostvarenje parcijalnih nacionalnih interesa Hrvate u BiH.

Odlučna da istrage na ostvarenju pune nacionalne ravnopravnosti, demokratskih odnosa i najviših normi ljudskih prava i sloboda na prostorima BiH.

Vodeći računa o temeljnim ciljevima i zadacima HDZ BiH i HDZ kao cjeline, OO HDZ BiH Tuzla donosi svoju Programsku deklaraciju za naredno razdoblje koja je ujedno i izborna osnova i kao takva obvezujuća je za sve članove OO HDZ BiH Tuzla.

I.

Tijela stranke na svim razinama organiziranja obvezna su bezuvjetno provoditi jedinstvenu politiku HDZ, čime se ne uskraćuje pravo i mogućnost kreativnog djelovanja unutar opće prihvaćenih odrednica jedinstvene politike HDZ.

II.

HDZ BiH na temelju programskih zaslada, Političke povelje i Programske deklaracije jasno je i transparentno definirala i proklamirala svoje ciljeve:

1. Hrvati na prostorima bivše Jugoslavije imaju i povjesno i nacionalno pravo da svoje interese iskazuju kroz svoju državu.

2. Hrvatskom narodu u BiH, mora se osigurati uskraćivano jednako pravo na BiH, ma kakva ona bila, ma kako ona bila uređena i ma kako se zvala i pravo na sebe u toj BiH u svakom elementu svoje osobnosti.

3. Stalno sprovoditi aktivnosti u izgradnji integralnog hrvatskog nacionalnog bića kako bi se stvorilo ozračje u kojemu bi se Hrvat osjećao Hrvatim - ma gdje on bio.

III.

Slijedeći politički kontinuitet u realizaciji programskih zaslada HDZ BiH i HDZ kao cjeline, dobivenim povjerenjem i izbornim pravom ostvarenim političkom i vojnom borbom hrvatskog naroda, a nakon Washingtona, Daytona i poslije Daytona nameću se potrebe za aktivnostima u slijedećim pravicima:

1. HR H-B kao jednog jamca opstojnosti Hrvata u BiH transfigurirati i preoblikovati u HZ H-B, kao političku, kulturnu, gospodarsvenu i svakako drugačiju zajednicu hrvatskog naroda u BiH.

2. Žurno i dosljedno oživotvoriti u svim segmentima Washingtonski i Daytonski sporazum, a posebno obratiti pozornost na zaživljavanje zajedničkog vijeća o suradnji između RH i RBiH i F BiH kao sveukupnog interesa Hrvata.

3. U poratnom razdoblju od svih kadrova ispred HDZ BiH u institucijama Federacije BiH zahtijevati djelatno sudjelovanje u izgradnji institucija Federacije BiH sukladno dogovorima između vladajućih stranaka.

4. Učinkovito se organizirati od najviše do najniže razine stranke i omogućiti regularno provođenje unutar stranačkih izbora HDZ BiH u cjelini, potom državnih izbora i sigurni ravnomijernu zastupljenost kadrova iz svih sastavnica HDZ BiH u njenom čelništvu na razini BiH i u organima Federacije BiH.

IV.

U cilju jačanja povjerenja u HDZ BiH neodložno poduzeti

sinkronizirane radnje za ostvarenje stvarne pozicije vladajuće stranke što razumjeva odgovorno vođenje kadrovske politike na svim razinama, od općinske vlasti preko veležupanijske do federalne. Izborom najboljih i najodgovornijih kadrova ojačati povjerenje članstva i hrvatskog naroda u BiH u našu stranku kao stranku apsolutnog mandata i povjerenja hrvatskog naroda u BiH. U odabiru kadrova potrebno je voditi se načelima da te osobe moraju biti urešene slijedećim osobinama:

1. Istinskim shvaćanjem integralnog hrvatskog interesa,

2. Punom opredjeljenošću za pomirbu Hrvata,

3. Djelatno sudjelovanje u političkoj - vojnoj borbi hrvatskog naroda i

4. Moraju odisati moralnom čestitošću i zadovoljavajućom stručnošću.

V.

OO HDZ BiH Tuzla, posebno u okviru svojih nadležnosti, zalagati će se za:

1. Stvarati pretpostavke da se zaustavi iseljavanje iz Soli, povezati se sa iseljeništvom i poticati povratak iseljenika u Soli.

2. Državotvornost i suverenitet hrvatskog naroda u Soli otjeloviti kroz općinu/općine sa većinskim hrvatskim pukom.

3. Izgrađivati svugdje i na svakome mjestu političko jedinstvo hrvatskog naroda koje je preduvjet opstojnosti, obrane i zaštite njegovih prava.

4. Vladavinu prava, jednakost pred zakonom, osobnu, imovinsku i pravnu sigurnost građana Soli.

5. Uložiti će sav svoj napor radi osiguranja primjerene skrbi obitelji poginulih hrvatskih branitelja, invalida i ranjenika. Briga za djecu poginulih njihovo školovanje i pravilan odgoj trajna je i najčasnija dužnost svakog člana OO HDZ BiH Tuzla.

6. Sudjelovati u razrješenju statusnih i materijalnih prava: bojovnika,

obitelji poginulih hrvatskih branitelja, invalida i ranjenika, poticati u gajenju i njegovanju takvog odnosa spram njih koji će biti izraz poštovanja veličine njihove žrtve i poticati domoljublje i rodoljublje kod mladih naraštaja.

7. Zauzimati se za legalnu i javnu pretvorbu vlasništva, podizanje razine standarda umirovljeničke skupine, postupno zapošljavanje poboljšanje općih uvjeta života te trajnu i sustavnu skrb za sve socijalno ugrožene slojeve pučanstva.

8. Ustrajno će raditi na izradi i realizaciji osmišljenih programa gospodarske obnove. Zauzimati se za razmjernu zastupljenost Hrvata na čelnim pozicijama u društvenim i državnim poduzećima sa područja Soli.

9. Mogućnost da Hrvat Soli dobije informaciju iz hrvatskog pera, preko hrvatskih medija, to znači djelatno sudjelovati u izgradnji hrvatskog informativnog sustava u BiH naravno ne destruirajući zatečene sustave, već, dapače, tražiti primjerenu zastupljenost Hrvata u istim jer su ih i oni sami gradili i izgrađivali.

10. Zalagati se da se žurno ostvari naše izbornost i potom definirano pravo, a to je da se naša djeca uče prema našem nastavnim planu i programu.

11. Osigurati punu slobodu kulturnog ispoljavanja Hrvata Soli i zauzimati se za povrat imovine hrvatskih kulturnih institucija iz ranijeg razdoblja.

12. Zalagati se za ostvarenje pune konstituiranosti i jednakopravnosti Hrvata u organima Tuzlansko-podrinjske veležupe.

13. Osigurati vojačenje i službovanje u postrojbama hrvatske komponente. Vojske Federacije BiH.

VI.

Hrvati Soli mogu samo tako slobodno živjeti, nesmetano se razvijati, i bez ičijega tutorstva i gospodarstva po svojoj slobodnoj volji nesmetano, unapređivati svoje materijalne i duhovne vrednote. Ovo je pravo hrvatskog naroda prirodno jer hrvatski narod živi na svojoj hrvatskoj zemlji već stoljećima, a ne traži ništa tuđe, on traži i brani samo ono što je njegovo.

VII.

HDZ je hrvatska politička svijest i savjest i cilj joj je na vlast dovesti najsposobnije da bi radili u interesu i na korist hrvatskog naroda u BiH i hrvatske države.

Po realizaciji ovoga štovat ćemo se u svojoj sposobnosti i nesposobnosti i vidjeti kakav je odgovor na samih spram postavljenih nam zadaća.

VIII.

Bdijmo, čvrsto stojimo u vjeri, muževno se držimo, budimo jaki i dostojanstveni.

INTERVIEW: Dr. Ismet Hadžiosmanović, nekada prvi čovjek SDA Hercegovine, danas "najveći bošnjački izdajica" nastanjen u zapadnom dijelu Mostara

DEVETOG MAJA 1993. NAZVAO SAM IZETBEGOVIĆA I REKAO MU "HARAM TI BILO ALIJA"

Piše: Suzana MIJATOVIĆ

• Vi pripadate uglednoj mostarskoj obitelji Hadžiosmanovića, koja je, zbog svojih jasnih političkih stavova i opredjeljenja u vrijeme vladavine komunista, često bila na meti raznih progona, šikaniranja, hapšenja. Iako jedan od najmlađih članova, sigurno da znate kakva je bila uloga Hadžiosmanovića u stvaranju pokreta Mladih Muslimana u Hercegovini?

- Da bi se objasnila uloga moje obitelji u cijelom periodu stvaranja muslimanskog političkog miljea, mora se posegnuti duboko u povijest. Postoji cijeli blok povijesnih zbivanja u kojima smo mi učestvovali i bili bajraktari svih tih događaja. 1939. godina je praskozorje Drugog svjetskog rata i u tom su se segmentu našli u gradskom dijelu Mostara određeni ljudi koji su spoznali kuda će odvesti procesi koji su najavlivali brutalan rat. Moj otac, rahmetli Džemal, i ostala braća to su shvatili i uključili se od prvog dana u dio tog mladomuslimanskog pokreta sa željom za afirmacijom nacionalnog bića i vođenjak kroz jedan demokratski proces ka ostalim europskim narodima koji su živjeli na ovom prostoru. Došao je rat i ono što se desilo, došao je komunizam i tada nastaje jedan period u kojem se desila organizirana devastacija moralnog i duhovnog bića Muslimana. U gradu Mostaru se to rješavalo na najbrutalniji način. Sve džamije, svi mektebi, svi haremi su pretvarani u javne objekte, konjušnice, smetlišta. Željelo se na taj način, sa jednom javnom demonstracijom protivjere, poništiti sve što je njoj pripadalo. Iz te osnove i ideje javila se potreba da se zaštiti ono što se zove kulturno-povijesna baština. To je, na izvjestan način, bio i motiv stvaranja organizacije Mladih Muslimana. Ova organizacija niti je bila, niti je ikada željela biti teroristička. Ona je svoje utemeljenje tražila u demokratskim principima prava na vjeru, kulturu, jezik, obrazovanje. Sav taj proces gonjenja, otkrivanja, suđenja odvija se u jednom vrlo teškom političkom trenutku jer se zajedno razvijao proces informiranja. Prošlo se kroz najveće brutalnosti koje može zamisliti civilizirani čovjek. U to vrijeme postojale su dvije tzv. temeljne grupe: sarajevska i mostarska. O sarajevskoj grupi ja ne bi želio da govorim, govorit ću o mostarskoj. Ona je iznijela najveći dio

tereta, najveći dio robitije i maltretiranja, progona, ubistava. To su bile teške godine, i ja sam to još kao dijete osjetio. Došlo je suđenje. Moj brat je dobio 18 godina, otac tri, drugi brat i sestra, itd. Došlo je vrijeme, svi su izašli iz zatvora, samo je ostao Mustafa, koji je bio faktički zaboravljen od svih. Svi su izašli, i Omer Behmen i rahmetli Salih Behmen, i Teufik Velagić, Tarik Muftić. Pet godina je Mustafa bio u zatvoru. I onda je negdje Tito bio sa Naserom, netko je to Naseru rekao, na što je ovaj kazao Titu: "Zar Vi još uvijek imate Mladih Muslimana"? Onda smo mi pokrenuli proceduru, išlo se u Beograd. Avdo Humo je tada bio ministar vanjskih poslova bivše Jugoslavije, on je intervenirao, i Mustafa je te daleke 1961., kao posljednji živi Mladi Musliman, izašao iz zatvora.

BEZ MOJE PORODICE NE BI BILO SDA

• O stvarnoj ulozi i opredjeljenju "Mladih Muslimana" danas se mogu čuti različita, pa i oprečna mišljenja. Gospodin Teufik Velagić nedavno je u časopisu "Kult B" objavio kako se Mladi Muslimani nisu borili ni za državu, niti za naciju, već je to bio isključivo vjerski pokret?

- Ja ću vam odmah reći da taj čovjek ima najmanje pravo da to kaže. To je bila borba za demokraciju, temeljna ljudska prava, za pravo na vjeru, kulturu, svoje običaje i tradiciju. Prema tome, takav pristup, kako sada objašnjavaju saborci moga brata Mustafe, neće biti nikada prihvaćen. Na koncu, moj je brat ostavio preko 400 strana napisane istine, nije uspio završiti, koji ima poseban kvalitet u dijelu gdje objašnjava ko su njegovi saborci, koliko su ostali vjerni idealima, koliko su štivali ono za što su se borili. Teufik Velagić ne može spadati u plejadu tih dostojanstvenika. On je dokazao svojim gestom i ponašanjem da ne pripada tom miljeu. Njegovu izjavu su proizvoljno, sa duboko izraženim zadnjim namjerama. Utemeljenje ovih tvrdnji nalazi se u dosjeima i brojnim materijalima. A ko je i što je Teufik Velagić? Provjerite, uostalom, kakav je nadimak nosio kada je živio u Beču.

• Smatra se da još iz tog vremena Vaša obitelj uživa veliko

Nakon trogodišnje uporne šutnje, doktor Hadžiosmanović, jedna od najkontroverznijih političkih ličnosti u BiH, odlučio je ekskluzivno za Slobodnu Bosnu opisati svoj put od prvog Bošnjaka Hercegovine do "najvećeg izdajnika nakon Fikreta Abdića". Dr. Hadžiosmanović govori o pripremama za rat, ulozima generala Daidže, Jaganjca, Pohare, muftije Smajkića, Oručevića... U razgovoru koji slijedi nije se namjerno spominjala uloga hrvatske politike i političara u događajima koji su prethodili 9. maju, jer je dr. Hadžiosmanović želio govoriti samo o politici rukovodstva "svoga naroda".

• Povjerenje Alije Izetbegovića, te da nije slučajno da je upravo Vama povjerenja ključna uloga u formiranju hercegovačkog ogranka SDA?

- Slučajno se nije desilo. Nas je bilo tada petoro braće. Bili smo moćni, ugledni, obrazovani, cijenjeni. Bili smo ljudi sa kojima se mogao voditi dijalog. No, vratimo se ponovno na Mlade Muslimane. Najveći je problem u tome što je Mustafa trebao biti ključni svjedok na suđenju 1983. koje je vodila Rešidovića. Sporanj je tada bio tekst Deklaracije koji je bio temelj optužbe Izetbegoviću i toj grupi u kojoj je bio i Hasan Čengić. Voden time što je propatio i što je najviše od njih odrobijao, tvrdim, što je uostalom i ostavljeno u njegovim dokumentima, daje on dio odgovornosti prenio na sebe da bi spasio mnoge ljude stradanja i patnji, iako nije uopće prihvatao tu tezu o panislamizaciji. Bio je realan i razuman političar koji je smatrao da na ovim prostorima treba nešto drugo. On je bio istinski demokrat i tu je koncept sukoba određenih stvari koje su se poslije pojavljivale. Kada je tek trebalo formirati SDA, u Mostaru je nju poveo liječnik Tarik Muftić i jedan manji broj ljudi koji su se u to vrijeme okupljali oko Islamske zajednice. Međutim, ovakvu Stranku niti su mogli povesti ti ljudi, niti su joj mogli dati težinu bez nas i naše obitelji.

• I onda dolazimo u vrijeme neposredno prije početka agresije. Kakva je uloga SDA u tom periodu?

- Mi smo oformili Patriotsku ligu, stvorili svoju vojnu organizaciju, logističku potporu. U svemu tome imali smo nesobičnu potporu HDZ-a, i u Mostaru i u Hercegovini, jer smo zajedno gradili obranu grada. Mi smo u to vrijeme preuzeli svu odgovornost, i političku i vojnu, za obranu Mostara i Hercegovine. Uz pomoć Hrvatske i hrvatskih oružanih snaga, mi smo dobijali određene količine oružja. To je oružje doticalo i doprezalo i do Sarajeva, i do Goražda, Foče, Trebinja, Gacka, Nevesinja. Sve to je radeno u najgore vrijeme, kada su četnici već bili došli u Mostar. Moj brat Arif je osobno išao u Stolac, Trebinje, nosio puške Mus-

limanima. U tome je veliku ulogu odigrao gospodin Daidža, mada se cijelo vrijeme pokušava osporiti njegov doprinos. Prema njemu je napravljena najveća nepravda u posljednjih nekoliko godina. On je bio glavna spona za naoružavanje Muslimana preko linije Hrvatske vojske. Znaju to dobro i Alija Izetbegović, Omer Behmen, Hasan Čengić i Bakir Alispahić. Kuda su, odakle su i koji su konvoji oružja dolazili i gdje su išli. Zna to dobro i Šaja u Foči. Ko mu je oružje donosio i odakle je dolazilo. I svi su sada zaboravili doprinose inih Šarlija koji su iznijeli dio svog tereta. Naprotiv, istom tom Daidži su osporili ulazak u Šarića harem 1992. godine u Mostaru. Sa mitraljezom su ga spriječili da posjeti grob svoje majke. To su strašne povijesne greške koje se moraju ukloniti u dio našeg povijesnog stradanja i nesreće.

• Kažete da je u to vrijeme postojala dobra suradnja sa predstavnicima vojnih i civilnih vlasti hrvatskog naroda. Kao predsjednik OO SDA Mostar s kim u to doba najviše surađujete?

- U to vrijeme smo punu suradnju i koordinaciju imali sa pokojnim Damjanom Vlašićem koji je vodio općinski odbor sa Jadrantom Topićem i gradonačelnikom Milivojem Gagrom.

KOS JE PODIJELIO MUSLIMANE

• U isto vrijeme, kakve su veze sa Sarajevom, odnosno, Centralom Stranke demokratske akcije?

- Bio sam svjestan da, u to vrijeme, onaj tko se bavi oružjem, sam sebi stavlja glavu u torbu. Ja sam procijenio da se mora uvesti restrikcija informacija, jer u to vrijeme smo svi praćeni od kontraobavještajnih oficira KOS-a, regularne policije. Sva je filozofija bila kako dovući oružje iz Hrvatske, i tu je ogromna uloga g. Daidže. Njemu se dolazilo, u njegov bunker. Njega su posjećivali svi - od Izetbegovića do Hasana Čengića, sa istim ciljem. Što više oružja, što više

informacija, obavještajnih podataka. To je bio glavni punkt, najvažnije mjesto snabdijevanja. Kada je krenula srbočetnička agresija, mi smo tada već imali na hiljade pušaka.

Kada je krenuo masovni egzodus i bježanje prema Hrvatskoj, nažalost, mnogi građani Mostara, bacali su to oružje usput, ili ostavljali na graničnom prijelazu. Početkom rata iz Mostara bježi i muftija hercegovački Smajkić. Mjesec dana nitko nije znao gdje je on. Isto to je uradio i predsjednik "Merhameta", rahmetli Samil Velagić. Ostala je SDA, cijeli općinski odbor, i svi su uzeli puške. Veze sa Sarajevom su bile prekinute već koncem aprila. Mi ostajemo jednostavno odsječeni. Bili smo jedini grad koji je oformio Krizni štab, koji je imao tada demokratsku ratnu i zakonodavnu vladu. Kada se danas pogleda ko su bili ti ljudi, što su radili, može se sa sigurnošću tvrditi da su to upravo temelji sadašnjeg Ustava Federacije. Nažalost, jačina i ugled tih ljudi, Dekretom HVO-a, poslije 35 dana, je ukinuta.

• Ko je osim Vas, tada bio u Kriznom štabu?

- Gradonačelnik Mostara Milivoj Gagro, Zijad Demirović, Fikret Bajrić, Behmen, Jole Musa, itd., koji su imenovani od Parlamenta grada Mostara koji im je prenio svu zakonodavnu vlast dok traje rat. To je bila jedina politička institucija u BiH koja je javno optužila i donijela odluku da se tzv. JNA proglasi agresorom.

• U ljeto 1992. u Mostaru se formira Udruženje muslimanskih intelektualaca koje je bilo u stalnom sukobu sa Vama i rukovodstvom SDA, smatrajući da Vi već tada neradite dovoljno u interesu muslimanskog naroda?

- Ta institucija bila je samo produžena ruka KOS-a. Naši neprijatelji su bili dobro svjesni koliko snagu u Mostaru imaju SDA i HDZ. Da je geopolitički i geostrateški u BiH najvažnije sačuvati dolinu Neretve, omogućiti normalno snabdijevanje vojske i civila. I sva je filozofija bila srušiti mene, moju teoriju, doktrinu, uvesti Muslimane i Hrvate u rat. Ti ljudi koji su stvorili Udruženje muslimanskih intelektualaca postat će kasnije jezgro kasnijeg sukoba sa Hrvatima. I svi su ti ljudi poslije pobjegli iz Mostara. U ljeto 1992. ja sam se prvi put, nakon pet-šest mjeseci, sastao sa Alijom Izetbegovićem. On je, u međuvremenu, kao mudar čovjek, poslao Muharema Ceru da za njega prikupi informacije, vidi što se to dešava, jer se već tada počinje stvarati milje mržnje prema meni, mojoj obitelji, da ja činim nešto protiv države BiH. Mi smo tražili da se nađemo u Zagrebu, našli smo se i rekli da moramo poći od činjenice da se odnosi sa Hrvatima moraju definitivno urediti, da se mora naći političko rješenje. I tu je Izetbegović formirao komisiju Ceru, Čazima Salahovića i mene, koja je napravila Međugorski sporazum. Ja Izetbegovića, ovom prilikom, javno pozivam da kao predsjednik Predsjedništva javno kaže je li mene ovlastio i je li njegov potpis na tom dokumentu autentičan, ili sam ja to krivotvorio.

• Što je u tom trenutku predstavljao Međugorski sporazum?

- On je trebao predstavljati decentraliziranu, moderno uređenu državu BiH. Temelji Ustava koji smo mi tada predlagali su, ustvari, temelji Ustava Federacije, Alija Izetbegović je 22. 7. 1992., kao predsjednik države, potpisao Sporazum sa R Hrvatskom u Zagrebu, a ja sam kao predsjednik Stranke za Mostar i Hercegovinu već tada ponudio jedan kvalitetan dokument koji se temeljio i bio osnova tog Sporazuma. Ja tada nisam bio u Zagrebu, došao sam nakon mjesec dana. Međutim, postoje dvije temeljne stvari koje se stalno spočitavaju. U Sporazumu eksplicitno stoji da je HVO komponenta oružanih snaga BiH i da se civilna vlast koja se inkorporirala kroz HVO mora prilagoditi Ustavu regularnih vlasti BiH. Dopruta tome uslijedila je u septembru mjesecu, u vojnom sporazumu, na koji će se, uostalom, Izetbegović pozvati tri godine poslije, u vrijeme hrvatske "Oluje".

• Novu 1993. godinu dočekali ste u Mostaru zajedno sa predsjednikom Izetbegovićem. O čemu ste tada razgovarali?

IZETBEGOVIĆ JE DOŽIVIO FIJASKO

- U novembru je održan ratni kongres SDA u Zenici, na kojem su doneseni zaključci kojima se eksplicitno postavljaju tri stvari. Odbrana od agresije može počivati samo na zajedničkoj borbi, SDA i HDZ moraju napraviti političku koaliciju i dio vlasti se mora izmjestiti na područje gdje se može normalno raditi i komunicirati. Udruženje muslimanskih intelektualaca, ipak, nastoji, po svaku cijenu, da mene smijeni i da se oni kandidiraju. Ja sam imao podršku Izetbegovića koji je shvatio da se mir u Mostaru mora sačuvati po svaku cijenu, očuvati politički i vojni savez sa HVO, kao jedan od ciljeva za opstanak BiH. Dugo smo mi na tu temu razgovarali i to u više navrata.

Međutim, kada je početkom oktobra došao u Mostar, sastao se sa predstavnicima Vijeća Muslimana i muftijom koji su od njega tražili da se ja smijenim, da ne radim u interesu muslimanskog naroda. Ali nitko od tih ljudi nije mogao prozrijeti da se radi o dijelu državne politike koja se ne može javno iznositi, da se to radi suptilno, da se kroz raznorazna saopštenja ne može praviti državana politika. Mostar je već bio oslobođen, svi su željeli političku afirmaciju. No, kada je na Kongresu u Zenici definitivno pobijedila opcija političkog i vojnog saveza sa Hrvatima, kreće jedan organiziran mehanizam da se po svaku cijenu ja i svi moji sljedbenici politički uklone.

• Tko je još u toj grupi koja se okupljala oko Vas u Mostaru i Hercegovini?

- Bio je to čitav općinski odbor, Konjic i Rusmir Hadžihuseinović. On je bio svjestan toga što za BiH znači poluga Mostar-Konjic, što znači za Tvornica municije u Konjicu počinje raditi. Naš ugled i autoritet u to doba bio je izuzetno veliki. Sa iskaznicom SDA mi smo tada mogli nesmetano prelaziti u Hrvatsku.

• Što ste Vi kazali predsjedniku Izetbegoviću kada ste odgovarali na optužbe protiv Vas?

- Prije svega, ona je od mene tražila da sazovem Gradski odbor i da im to iznesem. Ja sam to i učinio, i oni su otvoreno rekli Izetbegoviću da je moja smjena neutemeljena, ishitrena, da je ona proizvod ljudi koji mrze SDA. Na toj sjednici Alija Izetbegović je doživio politički fijasko, jer svi, 23 člana osnivača Stranke, nisu željeli prihvatiti moju ostavku.

• Kao predsjednik SDA Mostara, bili ste prisutni na posljednjem sastanku čelnika bošnjačkog i hrvatskog naroda, održanog u Radničkom domu u Mostaru, nekoliko dana prije izbijanja sukoba. Po nekim informacijama, taj sastanak je, zapravo, vodio Armin Pohara?

- Armin Pohara je sigurno pozitivna povijesna ličnost. Njega je Alija Izetbegović nominirao za svoga savjetnika za određena područja. I kada se došlo u praskozorje sukoba, shvatili smo da je pitanje sekunde kada će doći do sukoba. Općinski odbor i HDZ i SDA su to shvatili i mi smo jasno i glasno optužili svakoga ko misli da na sebe može preuzeti odgovornost za povjesnu nesreću svoga naroda. Taj dokument smo potpisali Stojan Vričić, predsjednik OO HDZ, i ja. Objavljen je 30. 4., i u njemu se eksplicitno kaže da je Mostar jedinstven grad i da se politička i izvršna vlast dijeli u jednakim omjerima. Sljedeće važno pitanje je imenovanje zajedničkih državnih komisija od strane Alije Izetbegovića i Mate Bobana, koje su imale zadatak da idu po Bosni i Mostaru i stvaraju atmosferu kako do sukoba ne bi došlo. U svakom mjestu tim se ljudima onemogućavalo da bilo što konstruktivno urade.

• Devetog maja počinje rat u Mostaru. Kao neposredni sudionik tih zbivanja, recite nam kako su se, po Vašem mišljenju, tog dana odvijali događaji?

- Ako hoćete odgovor na to pitanje, potražite zapovijed i jednu i drugu. Mislim da je u to vrijeme preovladao jedan dio nedemokratskih snaga koje su mislile da se problem može riješiti oružjem i taj sukob su izvele dvije vojske. Ko je prvi počeo pucati, po meni, je sporedna stvar. U pitanju je bio politički motiv, kao moto ,, jer je svatko za sebe htio uzeti grad. U Mostaru nema ni političke, ni vojne pobjede. Linije koje su nastale '96.. uz neke manje korekcije, zapravo su linije sukoba iz '93. Ništa se tu bitnije, osim ogromne mržnje koja je posijana, nije promijenilo. Da bi se precizno utvrdilo što se tada događalo u Mostaru, mora se složiti cijeli niz dokumenata. Od onih gdje se ko nalazio od ključnih ljudi u trenutku sukoba, što su tekle njihovi članovi obitelji na radijskoj postaji ili stanicima, kako je došlo do toga da se pojedini pripadnici Armije nađu na strani HVO-a, kako su mnogi, koji su sebe smatrali odgovornima, nestali dva dana prije sukoba da bi se poslije pojavili? Koko su oni napustili Mostar? Što su odnijeli sa sobom? Ko ih je izveo? Kako su se ponovno vratili u Mostar? Sve su to pitanja koja u ovom trenutku traže puno više prostora, dokumenata i povijesnih činjenica.

ARMIJA JE TVRDILA DA MOŽE UZETI MOSTAR ZA OSAM MINUTA!

• Vas se tog 9. maja Centrala SDA u Sarajevu i zvanično odrekla. Kako ste dočekali tu vijest i tko vam je to proprioćio s obzirom na to da ste ostali na desnoj obali Neretve, u dijelu grada pod kontrolom HVO-a?

- Tog kobnog 9. maja u pet sati ujutro krenuo je sukob. U pet sati i dva minuta u mojoj kući se pojavilje vojnik HVO-a, vrši se pretres stana, traži se oružje, kola. Ja sam vidio što se dešava. I partijeriju kako tuče, i masovni egzodus građana, hapšenja, itd. Shvatio sam da je posljednji trenutak da zovem Aliju. Još uvijek mi je radio satelitski telefon. Nazvao sam Sarajevo i doslovno mu rekao: "Haram ti bilo, Alija, i na ovom i na ovom svijetu što si dozvolio da nam se ovo desi!". I to je bio završetak našeg razgovora.

• Što vam je na to Izetbegović kazao?

- Ko je donosio nalog za organizaciju odbrane grada Mostara? Vojne strukture. Ja sam stalno govorio da ne želim učestvovati u tome, biti stradalnik svog dijela naroda. Uvijek sam govorio da ovdje nema opstanka jednim bez drugih. Moje je geslo bilo "Sto godina pregovarat, a ni minute ratovati".

• Mnogi, međutim, tvrde da bi situacija u ovom dijelu zemlje bila znatno drugačija da ste ranije smijenjeni sa funkcije predsjednika SDA?

- Faktički mene nikada nitko nije ni smijenio, jer se radio o sljedećem. U tom kritičnom trenutku u zapadnom dijelu Mostara je ostalo 90 posto članova Općinskog odbora SDA. I mi smo tri dana poslije toga sjeli i razgovarali o svemu. Ostali smo sami, bez ičije pomoći. Nije bilo komunikacija sa Sarajevom. Iza toga se stvari odvijaju munjevitom brzinom. Lord Owen saziva sastanak u Medugorju i na taj sastanak su pozvani i Alija Izetbegović i Franjo Tuđman. Tada je Izetbegović sjedio u Brelima, odmarao se u vili generala Šarlije, a imenovao trojnu komisiju da dođe u Mostar i snimi stanje. To je period od 9. do 18. maja. Pripreme za razgovore u Medugorju pod pokroviteljstvom Lorda Owena. Komisiju čine Šefko Omerbašić, Jasmin Jaganjac i Mirsad Srebrenković iz Zagreba. Postoji dokument koji sam ja tada dao Jaganjcu i Srebrenkoviću, gdje sam napisao što ja mislim o tome, kako respektirati taj čvor. Tu sam, prije svega, mislio na određene personalne promjene.

• Na koje promjene mislite?

- Ja sam uvijek smatrao da vojskom mora po svaku cijenu komandovati civilna vlast, a ne obratno. Vojnska ni u kom segmentu ne može sebi dati za pravo da iznuđuje i određuje politička rješenja, za što nije ničim ovlaštena. A to se u Mostaru dešavalo. Centrala iz Sarajeva je ponudila alternativu Zijadu Demiroviću. On je tada bio u pritvoru, pod nadzorom MUP-a HR HB. I tada se dešava nešto što čovjek ne može svojim očima da vjeruje. Mene smjenjuje vjerski poglavlar! Ni na kraj pameti mi nije bilo da prihvatim takvu odluku, jer zna se da postoji određena procedura u takvim

situacijama, postoje pravila, Statut. Smatrao sam da je u demokratskoj instituciji vjera osobna stvar i da ona niti treba, niti smije ići u državne stvari.

• I tada se prekidaju sve komunikacije između Vas i Stranke u Sarajevu?

- Da, definitivno. Negdje u šestom mjesecu, Mirsad Čeman šalje jedan papir Mati Bobanu u kojem mene smjenjuje.

• Da li je točno da ste Vi, zajedno sa Arminom Poharom i Rusmirom Agačevićem, obilazili HVO logore na Heliodromu i u Dretelju?

- Prije nego što odgovorim na ovo pitanje, reći ću vam najprije neke bitne stvari. Kada je krenuo rat između Hrvata i Muslimana, na desnoj obali Neretve ostali su zvanični dokumenti sa imenima 599 registriranih pripadnika Četvrtog korpusa koji žive u zapadnom dijelu Mostara. HVO, kao vojna sila, smatrali su da mogu sa njima postupiti kao sa vojnim zarobljenicima. Svi ti ljudi bili su uhapšeni i odvedeni na Heliodrom. Hapšenja su vršena svakog dana. U tim hapšenjima i ja sam uhapšen i odveden jednim putem bez povratka. Spletom nekih sretnih i nesretnih okolnosti, uspio sam da se izvučem. Heliodrom je, sada to mogu sigurno reći, najtamnija tačka u povijesti hrvatskog naroda. Uopće, u ideji njegova osnivanja i funkcioniranja. Kroz taj logor je prošlo 11 članova moje obitelji. Ja sam smatrao, kao čovjek i kao vjernik, da moram pomoći tim ljudima. Trebalo je, u to vrijeme, naći načine i mogućnosti da se dođe do tih ljudi i tražiti objašnjenje za pojedine ljude. U tome poslu i nastojanju pridružio mi se Armin Pohara. Tražili smo barem za neke ljude, koji ni po kojima kriterijima nisu trebali biti tamo, da se puste sa Heliodroma i izadu iz tog pakla. Jer tamo su uvjeti života bili zaista teški. Što se tiče moje posjete logoru, došao sam tamo vođen onom Božjom izrekom da pokušam spasiti barem jedan ljudski život. I ja sam u tome, hvala Bogu, uspio i ponosan sam na to. Mnogo ljudi tada smo uspjele da spasimo, ali su oni, po tadašnjoj filozofiji, morali napustiti grad. A priznat ćete da je zato trebalo puno hrabrosti. Što se tiče Dretelja, tamo nisam nikada išao. Dretelj je posjetio Armin Poharan zajedno sa gos. Zdravkom Sančevićem, veleposlanikom R Hrvatske u BiH, sa tada, sjedištem u Medugorju. Mi smo tražili od gos. Sančevića, kao humaniste i čovjeka, da nam pomogne da dođemo do tih ljudi, da vidimo kakvi su uvjeti života, što se tamo dešavalo, možemo li tim ljudima pomoći, barem da im pošaljemo nešto ćebadi, hrane, lijekova. I on se osobno bio zauzeo i mi smo u tome uspjele. U tim najgorim trenutcima, kada smo ostali sami, jedini čovjek koji nam je, maltene krijući se od zvanične politike, pomagao mi je Šefko Omerbašić. Jedini od nas je posjetio 1993.

• Kako danas ocjenjujete politiku Safeta Oručevića i SDA Mostara?

- Nikada se nisam bavio Safetom Oručevićem, ali znam koji je to milje kojem on pripada, koji su njegovi realni dozeži. On to zna, ja sam mu

često znao reći: "Ja njemu nisam vješt". To bi otprilike, bila moja ocjena svega toga.

J A N I S A M I Z D A J N I K !

• Jedan od mostarskih ratnih heroja bio je i Jasmin Jaganjac. Bili ste svojevremeno bliski suradnici. Kakva je, po Vašem mišljenju, njegova uloga u obrani Mostara?

- Jasmin Jaganjac je preuzeo zapovjedništvo HVO-a kada je lijeva obala bila okupirana od srbočetničke vojske. On je došao kao oficir HV i od prvog dana se svim svojim bićem borio za BiH. On je imao strašnih problema i sa svojim najbližim suradnicima, kako kao Musliman zapovjedni postrojbama HVO-a, kako urediti sve te odnose. Onda se u jednom trenutku pojavila neka vrsta rivaliteta između njega i Pašalića.

Očito da dva zapovjednika u istoj formaciji nisu mogla postojati. Što je značilo to što se Alija Izetbegović opredijelio za Pašalića, vjerojatno će pokazati vrijeme. Ali je sigurno da je Jaganjac, prije svega, školovan oficir i da je istinski patriota. Njegov doprinos se ne može izbrisati, ma koliko to netko želio.

• Ime Vaše obitelji nedavno se ponovno spominjalo u štampi, nakon incidenta koji se desio na sahrani Vašeg brata Mustafe u istočnom dijelu grada.

- Odnos prema meni i mojoj obitelji u cijelosti se pokazao na sahrani mog brata. Kada je on umro, mi smo ostavili tri dana za razumijevanje, da u miru Božjem obavimo sve. Prvo nam se osporavalo pravo na harem. Poslije određenih intervencija, pristalo se. Onda je uslijedila propaganda, kvalitetno izrežirana, vjerojatno iz samog vrha SDA. Krenulo se na otvorenu harangu po kafanama, da će onaj tko ode na dženazu imati posla sa određenim ljudima. Određene grupe su stajale i čekale nas. Muftija je osobno zabranio čitanje posmrtnog govora, nije nam bilo omogućeno da dovedemo imama. Ono što nam je priredeno tada nikada se u povijesti grada Mostara nikome nije desilo. Mislili su da nitko neće doći, ali je opet bilo oko 150 ljudi.

• Da li se Vi, gospodine Hadžiosmanoviću, smatrate izdajicom svoga naroda?

- Ne, nikada. Ja svima poručujem da nikada nitko neće imati pravo da umanjí doprinos obitelji Hadžiosmanovića u stvaranju države BiH, jer smo više dali i žrtvama i odricanjima od mnogih drugih. Sve greške koje su nastale moraju se smjestiti u kontekst političkih zbivanja, političkih prosudbi sa vremenom i onim prilikama kakve su tada bile. Političke su se odluke donosile primjerno onom ambijentu i uvjetima koji su tada vladali, a svi znamo da je bio zakon sile, oružja. Prema tome, u tome je trebalo znati promicati i tražiti razumna rješenja. No, i sada tvrdim da nikada ne bi donio političku odluku da idem u rat sa Hrvatima, jer se ona temeljila na najobičnijem životnoj logici. Uvijek su dva jača protiv trećeg. Ni pod koju cijenu ne dovesti u situaciju da dva naroda ratuju protiv trećeg.

Prenijeto: SLOBODNA BOSNA, 19. 05. 1996.

DRUGA IZBORNA SKUPŠTINA ŽUPANIJSKE ORGANIZACIJE HDZ-a SOLI

Druga redovita Izborna skupština županijske organizacije Hrvatske demokratske zajednice Soli uspješno je završila svoj rad u nedjelju, 26. svibnja, kasno uvečer. Izaslanike su odmah na početku pozdravili gosti iz središnjih tijela Stranke: general Ivo Lozančić, dopredsjednik HDZ BiH i mr Stjepo Pranjić, član Predsjedništva i dopredsjednik Zastupničkog doma Hrvatske Republike Hercegovine. Oni su govorili o bitnosti ostvarenja hrvatskoga jedinstva te svemu onome što je Hrvatska demokratska zajednica kao vodilja svojega naroda učinila za Hrvate. "Moramo ustrajati na apsolutnoj provedbi Ustava Federacije BiH u svim njegovim potankostima" istaknuo je tom prigodom mr Pranjić. Onuda je i potekla inicijativa za prihvaćanjem i uobličavanjem volje Hrvata Soli, ovoga puta izražena kroz Deklaraciju, koja je na kraju prihvaćena.

U prituiku DEKLARACIJA usvojena i prihvaćena od sviju izaslanika Druge izborne skupštine županijske organizacije HDZ-a Soli.

Inače je malo prije pol noći Radno predsjedništvo, temeljem volje izaslanika razriješilo dotadašnje članove Županijskoga odbora. Prije toga su pročitani rezultati tajnoga glasanja. Izabran je novi Županijski odbor HDZ-a Soli koji sada čine 29 članova iz pet općinskih organizacija, te predstavnici mladeži HDZ-a Soli. Na ovoj Izbornoj skupštini dosadašnji temeljni ogranak tuzlanske organizacije Drijenča je nastupio kao samostalna organizacija i kao takva dala svoja dva predstavnika u Županijski odbor.

Dojam sviju izaslanika Druge izborne skupštine županijske organizacije HDZ-a Soli je da su izbori sprovedeni u maksimalno demokratskome stilu, a da izabrani u potpunosti odgovaraju ugledu Hrvatske demokratske zajednice.

DEKLARACIJA

U cilju štovanja demokratskih i civilizacijskih dostignuća; uvažavajući i prihvaćajući novi zapadni, europski model zadovoljenja osobnih i zajedničkih potreba i interesa pučanstva; shvaćajući Ustav Federacije Bosne i Hercegovine kao opredjeljujući u izvornome značenju; istinski unoseći svoju žrvu i interes u provedbu Daytonskog sporazuma u svim njegovim potankostima; ne želeći obmanjivati sebe i druge koji se narodima zovu; želeći podastrijeti realnu pretpostavku Hrvatima i Bošnjacima za jednakoopravnost i ravnopravnost političku i svekoliku.

Izaslanici Druge izborne skupštine županijske organizacije Hrvatske demokratske zajednice Soli prihvaćaju i nude

DEKLARACIJU

Implementiranje Ustavnog načela o konstitutivnosti Hrvata i Bošnjaka, Ustav Bosne i Hercegovine osigurava različitim rješenjima prenošenja vlasti do jedinice lokalne samouprave, općine.

Smatramo u tome federalnome duhu potrebitim postojeću tuzlansku općinu ustrojiti kroz jednu, dvije ili tri općine sa hrvatskom većinom pučanstva, isto tako kroz općine sa bošnjačkom većinom pučanstva i razvlašćeno gradsko jezgro, sveukupno kao grad.

Općina ili općine s hrvatskom većinom u potpunosti odgovaraju federalnim kriterijima o ustroju lokalne samouprave.

Jednako pravo imaju i Bošnjaci kroz općine sa svojom većinom.

U Gradskome razvlašćenome jezgru, obično nazivanome distrikti, imaju se smjestiti sve glavne institucije sviju općina, Grada i Županije.

Samo na ovakav način ustrojena lokalna samouprava u ovoj federalnoj jedinici jamči Hrvatima Soli kvalitetnu opstojnost i apsolutnu provedbu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

U protivnome, bez ovoga realiteta i prije njega smatramo neprihvatljivim provoditi federalne izbore. Bili bi protivni interesu Hrvata Soli i Hrvata u cjelini.

Smu imperativno shvaćanje sve rečene stvarnosti kao i daljnje činjenje mogu spasiti nestanak najstarijeg povijesnog i političkog naroda - starosjedilaca prostora Soli - Hrvata.

Soli, 26. svibnja 1996. godine

Na sjednici Županijskog odbora, 28. svibnja 1996. izabrani su:

- predsjednik: Ivo Andrić-Lužanski

- dopredsjednici: dr. Jozo Budimir

Ivica Marinović

Zdenko Tadić

dr. Božo Tomić

- tajnik: Rado Pejić.

Gosp. Ivo Andrić - Lužanski

BiH u svim njegovim potankostima" istaknuo je tom prigodom mr Pranjić. Onuda je i potekla inicijativa za prihvaćanjem i uobličavanjem volje Hrvata Soli, ovoga puta izražena kroz Deklaraciju, koja je na kraju prihvaćena.

Čitatelji o "Hrvatskom Glasniku"

STUP HRVATSTVA I DOMOLJUBLJA

Anketirajući čitatelje našeg "Hrvatskog Glasnika" čuli smo kritike i pohvale, ali i ocjenu da je pedeset brojeva ove novine ispunilo svoju zadaću. Većina nam je rekla da u budućem vremenu trebamo više pisati o ljudima i događajima iz hrvatskih sela, te načiniti ravnotežu između povijesnih, vjerskih, političkih i ostalih životnih tema

Anketirati čitatelje novine prigodnim povodima, kao što je ovaj naš, a u povodu tiskanja pedesetog broja "Hrvatskog glasnika", krajnje je nezahvalan posao. I to dvostruko - za novinara koji to obavlja, ali i za anketirane. Logično, novinari bi da o svom poslu, kao uostalom i svi ljudi, čuju pohvale. Čitatelji uvijek imaju zamjerki i uvijek su u pravu, a opet u prigodama im je neugodno isticati crnu stranu nečega što zaslužuje prolaznu ocjenu. Uz sve to, povelik je broj i onih koji javno neće progovoriti o ovoj hrvatskoj novini u Tuzli.

Unatoč svemu tome donosimo mišljenje nekolicine naših čitatelja izabranih po slučajnom uzorku.

Kata MARIĆ - profesor Katoličke gimnazije:

Hrvatski Glasnik čitam od prvog broja. Jedno vrijeme to je bila jedina novina koju sam čitala. Iako sam dugo u Tuzli, tek iz Hrvatskog Glasnika sam saznala o povijesti i kulturi ovoga kraja i životu okolnih župa. U ratnom vremenu Hrvatski Glasnik je imao nezamjenjivu ulogu.

Kata MARIĆ - profesor Katoličke gimnazije:

Hrvatski Glasnik čitam od prvog broja. Jedno vrijeme to je bila jedina novina koju sam čitala. Iako sam dugo u Tuzli, tek iz Hrvatskog Glasnika sam saznala o povijesti i kulturi ovoga kraja i životu okolnih župa. U ratnom vremenu Hrvatski Glasnik je imao nezamjenjivu ulogu.

Sestra KRISTIJANA - Katolički školski centar:

Tek sam ovu godinu u Tuzli i Hrvatski Glasnik mi pomaže da se upoznam s Tuzlacima. Smatram da je razina koju njeguje prilagođena širokoj čitalačkoj publici i jedan takav list je potreban u ovom gradu.

Branislav ŠTUMPF - profesor iz Tuzle:

Podržavam Hrvatski Glasnik u svih pedeset brojeva, jer je to glasnik hrvatskog puka. Predlažem više tema iz svakodnevnog života, suživota i budućnosti naše djece. Srdačne čestitke za ovaj jubilej.

Slavko VEŠARA - umirovljenik iz Tuzle:

Srdačne čestitke za 50. broj Hrvatskog Glasnika, uz veliko hvala svima koji su osnovali list i surađivali u njemu na izvanrednom glasilu hrvatskog puka. Želio bih da Hrvatski Glasnik bude još obimniji i da češće izlazi.

Dr. Srećko Tunjić - predsjednik veležupanijskog

Hrvatski Glasnik, svibanj 1996.

odbora HSS BiH Tuzlansko-podrinjske veležupe:

Prije svega, dužan sam naglasiti da je Hrvatski Glasnik prvo glasilo sa hrvatskim imenom na području Bosne i Hercegovine od vremena demokratskih izbora i početka agresije na Bosnu i Hercegovinu. To je dokaz političke zrelosti, mudrosti i hrabrosti osoba koje su utemeljile, vodile i vode Hrvatski Glasnik. Kad je bilo neizvjesno i najteže, Hrvatski Glasnik je ostao dosljedan i dostojanstven, jasno nam je govorio, principijelan, argumentiran, ali ne i izazovan. Riječju, pravi u pravo vrijeme. Nastavite zacrtanim putem, izdržite u nastojanju da Hrvatski Glasnik uđe u svaku obitelj, da preraste u tjednik i da uzmogne ostati i biti izvorište i stjecište hrvatske političke misli i novinstva.

Toma PAVLOVIĆ TOŠO - vozač iz Drijenče:

- Od pedeset brojeva polovicu sam pročitao i nisam baš zadovoljan. Bez obzira na to što je Hrvatima župe Soli svako glasilo sa našim nacionalnim predznakom dobro došlo, moralo bi se više pozornosti posvetiti životu sela, običnih malih i anonimnih ljudi. Osim toga, imam dojam da nešto škripi sa distribucijom. Dosadašnji propusti su razumljivi, jer smo živjeli i radili uz rat i ratovanje. Ubuduće, u sve oštrijoj konkurenciji, čitatelji će sve manje praštati greške i propuste, a ako sebe ne vaju u "Hrvatskom Glasniku" vjerujte, početi će mu okretati leđa.

Božo ČAJIĆ, tajnik Udruge stradalnika 115. brigade HVO-a Tuzla:

Kakav je takav je, naš je i morao bi imati potporu svih Hrvata u Tuzli i tuzlanskom kraju. Bez ikakove dvojbe, ova novina nam je potrebna, jer nemamo dovoljno glasila sa hrvatskim predznakom. "Hrvatski Glasnik" je do sada ispunilo svoj cilj i svoju zadaću, a pred ljudima koji uređuju ovu novinu i pišu za nju u miru je još

teža zadaća. Moralo bi se naći prostora za zabavne sadržaje, osobito radi mladih, ali i tema iz svakidašnjeg, običnog, života. Greška bi bila, ako se u narednom periodu na stranicama ove novine ne predstavte svi Hrvati ovog kraja koji nešto znače u politici, kulturi, športu, umjetnosti, vjerskom životu. To što sam rekao da treba uraditi ne bi se smjelo shvatiti kao kritika, nego dobronamjerna sugestija, jer je u vremenima i (ne) prilikama u kojima se Hrvati nalaze prevluki luksuz kritizirati ovu novinu.

Fra Valerije STIPIĆ, iz Špiionice:

- U životu sve treba ocjenjivati spram uvjeta u kojima se nalazi.

Tako i kada je riječ o našem "Hrvatskom Glasniku". Prije bilo koje i bilo kakve ocjene, treba imati na umu da je nastao u teškim ratnim prilikama ili bolje reći neprilikama. Kada se sve to ima na umu, onda vjerujem da nam je ova novina dobro došla kao što žednome dobro dođe voda ili gladnome kruh. Ovom malom, mislim špioničkom, hrvatskom korpusu koji kupuje, već mjesecima po 40 do 50 komada svakog broja "Hrvatskog Glasnika", je bio jezgra što nas je držala uspravnim u hrvatstvu, vjeri, u domoljublju. Tijekom izlaženja dao je svojevrstan obol vjerskom i nacionalnom. Da li se moglo više i bolje teško mi je reći, jer nemam baš uvjete u kakvim se sve uvjetima stvara ova novina. Vjerujem da se u budućem vremenu može još više učiniti i da će "Hrvatski Glasnik" biti još čitaniji.

Jozo TUNJIĆ, dipl. ing tehnologije iz Donjeg Bistarca:

- Imam osjećaj da je to više povijesna i vjerska, nego tipična pučko-čitaljevska novina. Pedeset brojeva je mini-jubilej za novinu i, uz razumijevanje svih nedaća što su pratile ljude koji su je uređivali i koji su za nju pisali, moralo bi se smoci snage, čini mi se i novaca, te uvesti više profesionalizma. U svakom broju trebalo bi biti nešto napisano iz nekog hrvatskog sela. Od zanimljivosti,

preko neobičnih pojedinaca, do svakidašnjeg političkog života. Pod riječju političkog, podrazumijevam sve ono što ljudi rade, a ne samo stranačko djelovanje. Sve hrvatske institucije moraju naći svoje mjesto na stranicama "Hrvatskog Glasnika", a malo više kritike privuklo bi veći broj čitatelja. Ne bi bilo na odmet pokretanje programskih akcija koje bi mobilizirale čitateljstvo i povećale tiraž. Mogla bi ova naša novina, primjerice, organizirati izbor najuspješnijeg gospodarstvenika Hrvata, najboljeg poljoprivrednika, i slično, a i izdavačka djelatnost bi morala naći svoje mjesto.

Drago PAVIĆ, inženjer zaštite na radu - Bistarčanin na "privremenom radu" u Zagrebu: (telefonom)

- Slučajno mi je do ruku došlo nekoliko brojeva "Hrvatskog Glasnika" iz Tuzle. Nije mi poznato da li je ikada ranije u mom rodnom kraju izlazila neka hrvatska novina. Znam da nije bilo takvog glasila unazad pedeset godina i glede toga svi vi koji ste radili i radite na pripremi i tiskanju ovih novina zaslužujete čestitke. Pogotovu, ako se znaju uvjeti i sve teškoće koje imate. Nama koji smo daleko od rodnog krava svaka informacija sa tih prostora je dragocjena. Zbog toga bi ste trebali naći načina da do svakog čovjeka iz Tuzle i okoline, a koji su daleko od kuće, dođe po primjerak novine. Vjerujem da će rijetki odbiti godišnju pretplatu, ali treba nam to ponuditi.

Istovjetna i slična mišljenja čuli smo od još desetak naših čitatelja koji nisu htjeli, željeli i (ili) nisu smjeli (tko zna za što?) da se javno očituju. Sva ta mišljenja su nam dobro došla i znače nam još jedan putokaz u stvaranju novine. Umjesto zaključka, još jednom, po tko zna koji put, apeliramo na sve VAS, dragi naši čitatelji i pozivamo VAS da budete suradnici VAŠEG "Hrvatskog Glasnika". Što više suradnika to bolja novina! Do čitanja i do stotog broja.

N. J. IVANOVIĆ

SRETAN BOŽIĆ I SVETO ISUSOVO PORODENJE

Uz prvi broj

Skorpiona sama sebe ubija

Ovo je prvenstveno rat između Džaba i Hrvata...

SVETI OTAC U HRVATSKOJ

INTERVIEW:
č.s. Snježna Stjepandić
fra. Sjepan Pavić

RAMAZANSKI VAKATI VRIJEME KORIZME PRIJE USKRSA

I u ramazanskim vakatima...

115 u Posavini: SKORPION. NE ODSUPA

INTERVIEW:
Ivan Aralica;
Slavica Bilić

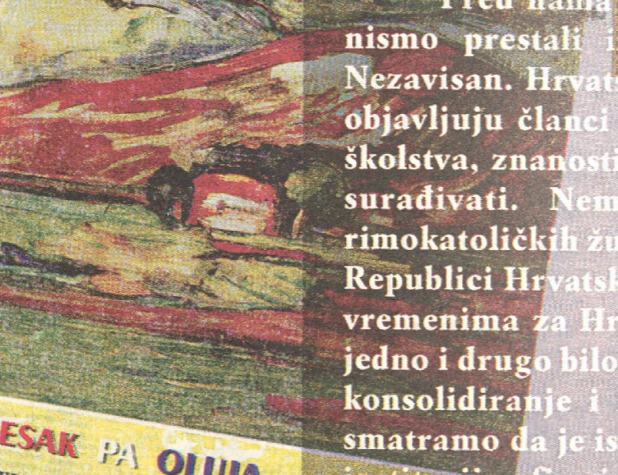

Hrvatski Bosanci i Muslimani Evrope

Uz pomoć...

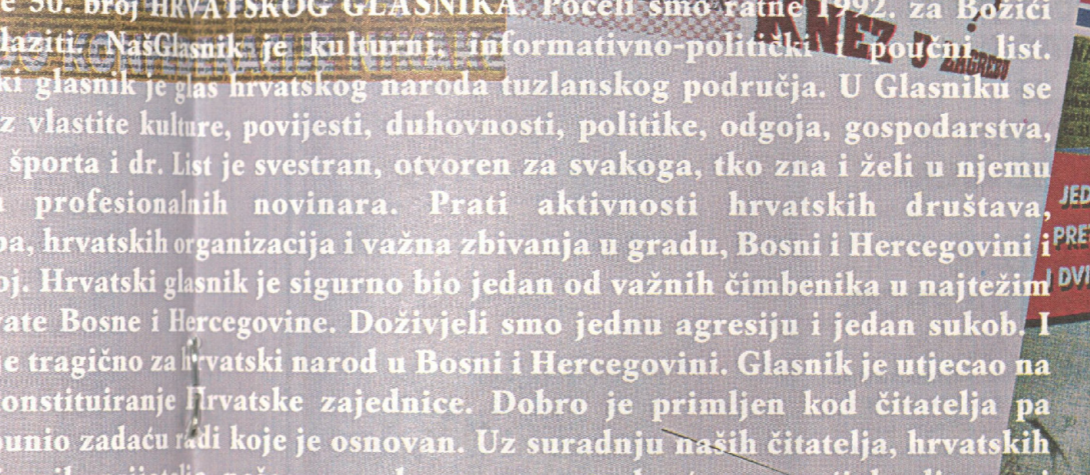

POSTIGNUT SPORAZUM U DAYTONU YUKOVAR

UZ 50. BROJ HRVATSKOG GLASNIKA

Pred nama je 50. broj HRVATSKOG GLASNIKA. Počeli smo ratne 1992. za Božići nismo prestali izlaziti. Naš Glasnik je kulturni, informativno-politički i poučan list. Nezavisan. Hrvatski glasnik je glas hrvatskog naroda tuzlanskog područja. U Glasniku se objavljuju članci iz vlastite kulture, povijesti, duhovnosti, politike, odgoja, gospodarstva, školstva, znanosti, športa i dr. List je svestran, otvoren za svakoga, tko zna i želi u njemu surađivati. Nema profesionalnih novinara. Prati aktivnosti hrvatskih društava, rimokatoličkih župa, hrvatskih organizacija i važna zbivanja u gradu, Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj. Hrvatski glasnik je sigurno bio jedan od važnih čimbenika u najtežim vremenima za Hrvate Bosne i Hercegovine. Doživjeli smo jednu agresiju i jedan sukob. I jedno i drugo bilo je tragično za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini. Glasnik je utjecao na konsolidiranje i konstituiranje Hrvatske zajednice. Dobro je primljen kod čitatelja pa smatramo da je ispunio zadaću radi koje je osnovan. Uz suradnju naših čitatelja, hrvatskih institucija, firmi i svih prijatelja našeg naroda, smatramo da ćemo moći kvalitetno i kvantitetno poboljšati naš list.

MORAMO SE ZAHVALITI SVIMA KOJI SU DOSAD POMAGALI DA HRVATSKI GLASNIK MOŽE IZLAZITI

Moramo se zahvaliti svima koji su dosad pomagali da Hrvatski glasnik može izlaziti, posebno, svima koji su surađivali u listu, jer je njihov doprinos značajan i dragocjen. Sve što smo uradili, uradili smo s mnogo ljubavi, upornosti i želje da damo jedne kvalitetne novine za naše čitatelje. Donatora, suradnika u listu bilo je zaista mnogo. Svima se zahvaljujemo i očekujemo daljnju suradnju. HVALA!

HRVATSKA SELA U ZAPEČKU

Ženke...

DVA BRATA, DVA VELIKA HRVATA

Ženke...

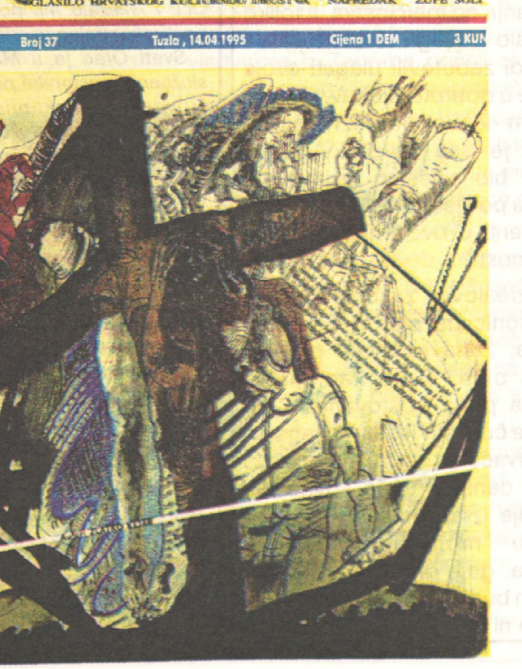

ZVIJEZDI U SARAJEVU

ČUVAMO ZEMLJU PRADJEVOVA

JEDNA PRIZNATA, PRETEŽITO MUSLIMANSKA, DVIJE TVZ. BOSNE

FRA LJUBO LUCIĆ

U povodom majčina dana

MAJČINSTVO

ni nezalicom. Tek Kristovim dolaskom položaj žene i kao majke i kao supruge dobija puno značenje. Isus uvijek naglašava da je čovjek stvoren kao "muško i žensko".

Mnoge religije rado ženu uspoređuju sa zemljom, a Biblija je poistovjećuje sa životom, želeći naglasiti kako žena daje život. Materinstvo žena ne ulazi samo u povijest života, ona je štoviše nositeljica, njegovateljica i čuvarica života. Bog je stavio u srce žene silovitu težnju da bude majkom i samo on otvara i zatvara materinsko krilo. Uslijed

grijeha, žena svoju ulogu majke ostvaruje kroz patnju dajući život. Postavši majkom, žena igra od veselja, poput Eve "majke svih živih" kod prvog poroda: "Muško sam čedo stekla pomoću Jahve!"

Osim tjelesnog majčinstva, za nas kršćane postoji i duhovno majčinstvo. To duhovno majčinstvo došlo je najviše do izražaja kod Marije, Isusove i naše majke. Kad je Bog želio postati jedan od nas, došao je u liku Isusa Krista, poslužio se majčinstvom B D Marije da ostvari svoju ljudsku egzistenciju. To majčinstvo je bilo dragovoljno. Marija je Isusova

tjelesna, a naša duhovna majka. Kao majka Marija je osjetila svu težinu i gorčinu majčinstva čiji je najteži trenutak sramotna smrt njezina sina, uz kojeg je ostala do kraja, jer "MAJKE SVOJE SINOVE, IKAD SU ZLOČINCI, NE PRESTAJU VOLJETI. ONE IMAJU SNAGE DA PRED ČITAVOM GOMILOM NARODA IZAĐU, I NA VJEŠALIMA OBASPU I UVIJU U POLJPCE SINA ZLOČINCA". (A. Vuletić, Gorko sunce)

Nijedna snaga ovoga svijeta nije veća i ljepša od majčinog srca kada kuca svojom puninom. Svaka je majka nalik na svijeću što gori svojoj djeci sve dok ne izgori. Njenu vrijednost cijenimo tek kad je izgorijela. Mnogi toga nisu svjesni. Majke su unijele više blagosti i uglađenosti među

POSJETA SVETOG OCA SLOVENIJI OD 17. DO 19. SVIBNJA 1996.

PAPA IVAN PAVAO II. ODUŠEVLJENO JE DOČEKAN U SLOVENIJI. SLOVENSKI SU SE VJERNICI OSJEĆALI POČAŠĆENIM ŠTO JE SVETI OTAC S NJIMA PROSLAVIO SVOJ ROĐENDAN

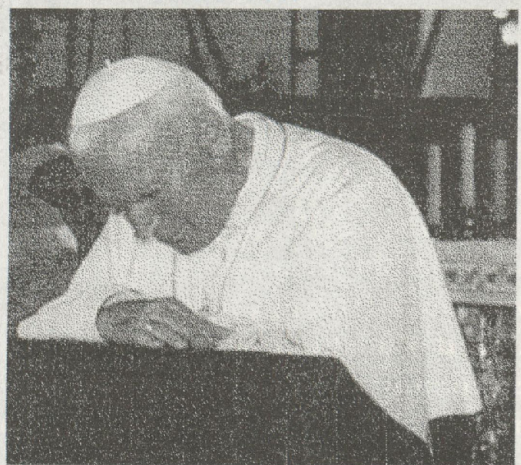
Svetog Oca su u Sloveniji dočekali najviši predstavnici slovenske države i Crkve. Poslije pozdravnih riječi i ceremonije, Papa se uputio u Svetište Brezje, gdje je molio pred oltarom na kojem je slika Čudotvorne Marije Pomoćnice, a u ljubljanskoj katedrali je molio na večernici sa svećenstvom i redovnicima.

Veliko euharistijsko slavlje, koje je predvodio Sveti Otac, bilo je u subotu na ljubljanskom hipodromu Stožice u povodu 1250. godine kršćanstva među Slovencima. Bilo je nazočno preko 100.000 vjernika.

Navečer je održana veličanstvena proslava u Postojni, gdje se Sveti Otac sastao s katoličkom mladeži. Preko pedeset tisuća mladih ljudi je poželjelo dug život Svetom Ocu i iskazalo mu potporu u njegovom nastojanju u postizanju trajanog mira među ljudima u svijetu.

Sveti Otac je u Mariboru završio svoj trodnevni službeni i pastoralni posjet Sloveniji. Posjetio je sve tri slovenske biskupije: ljubljansku, koparsku i mariborsku. Uz službene susrete s predsjednikom Milanom Kučanom i premijerom Janezom Drnovšekom, te s crkvenim čelnicima i svećenstvom, slavio je dvije svećane mise, na hipodromu Stožice kod Ljubljane i u zračnoj luci Slivnica kod Maribora, a svoj 76. rođendan proslavio je s mladima u Postojni. Slovenski premijer Janez Drnovšek je zajednički proslavio svoj rođendan (rođen istog dana, samo 30 godina kasnije) sa Svetim Ocem u Zavodu svetog Stanislava. Sveti Otac se susreo u mariborskoj prvostolnici s najuglednijim slovenskim djelatnicima s područja znanosti, kulture i umjetnosti.

Spomenut ću neke PORUKE Svetog Oca: - U povijesti je vaša kršćanska zajednica bila podvrgnuta teškim kušnjama, nedavno čak i grozotama dvaju svjetskih ratova. Možemo li zaboraviti nasilje komunističke revolucije? Patnjama, što ih je izazvala strana okupacija, pridružilo se još i rat, u kome je brat digao ruku protiv brata. - Nije dovoljno pozivati se na baštinu prošlosti, već se SVAKI KRŠĆANSKI NARAŠTAJ MORA PONOVRNO POTVRDIVATI U KRŠĆANSTVU. -

- Dragi braćo i sestre, kada se nalazimo gotovo na pragu trećeg kršćanskog tisućljeća, i Crkva u vašoj zemlji dobiva zadaću da se glede zahtjeva za novom evangelizacijom vrati izvorima. Danas sam ovdje među slovenskim narodom u "bijeloj Ljubljani" kao hodočasnik i glasnik Evanđelja. Vodeća je misao koju su izabrali za ovaj posjet: OČE, UČVRSTI NAS U VJERI. Upravo to želim učiniti: učvrstiti vas u vjeri vaših očeva i uvjeriti vas da se na putu u treće tisućljeće priklonite Evanđelju.

- Svetost je ona prava snaga koja je sposobna promijeniti svijet. A u Sloveniji, kao i drugdje na svijetu, vodi se oštar sukob između "kulture smrti" i "kulture života". Kršćani su pozvani da na tome iznimno osjetljivom i pogibeljnom području svjedočenjem žive i djelotvorne vjere dokažu svoju prodornu i učinkovitu nazočnost. -

Došlo je više tisuća ljudi iz cijele Hrvatske da bi ponovno vđijeli, čuli i pozdravili Svetog Oca. Došli su sa svojim kardinalom, nadbiskupima, biskupima i svećenstvom. Hrvate je Papa pozdravio na hrvatskom jeziku: "Srdačno pozdravljam hrvatske hodočasnike, poglavito velik broj mladih koji su došli sa svojim biskupima, svećenicima i vjeroučiteljima. Predragi moji, uvijek se živo sjećajući svoga pastoralnog pohoda Hrvatskoj, želim vam neprestani rast u vjeri i molim Gospodina da vašoj Domovini udijeli mir i slogu. Hvaljen Isus i Marija".

Na samom kraju svoje posjete, Papa je podijelio blagoslov: NEKA BOG BLAGOSLOVI MENI PREDRAGU SLOVENIJU. Dragi Slovenci, Bog je s vama! Dobio je oduševljeni pljesak i ovacije više od 100.000 nazočnih vjernika.

Pripremio: J. N.

Hrvatski Glasnik, svibanj 1996.

ljude, nego svi moralisti ovoga svijeta.

"BIO JEDAN MLADIĆ, RUŽAN I TIH, VRIJEDAN I OZBILJAN. I ZALJUBI SE, U GODINAMA KAD TO OBIČNO BIVA. I LJUBAV KAO LJUBAV - STRAH DA SE NE IZGUBI, STRAH DA NE PROĐE, PA ONDA SUMNJE I NEVJERICE. I NAJZAD DJEVOJKA ZAPITA TOG MLADIĆA: - ČIM ĆEŠ DOKAZATI DA ME VOLIŠ? - ON ODGOVORI - ČIME GOD HOĆEŠ NA OVOME SVIJETU. - I NIJE TO IŠLO LAKO. IZ DANA U DAN, MLADIĆ SE ZALJUBLJIVAO DO LUDILA, A ONA JE BILA UPORNA: - DOKAŽI MI TO. - ŠTO GOD JE UČINIO I KAKO GOD JE UVJERAVAO DJEVOJCI TO NIJE BILO DOVOLJNO, ČAK NI ONDA KAD JE NAPUSTIO I ZABORAVIO SVOJE BLIŽNJE, PA I SVOJU MAJKU. - E, NIŠTA TO NIJE, - LIKOVALA JE ONA, - ČEKAĆU TE SUTRA NA MOSTU, I AKO ME ZAISTA VOLIŠ DONESI SRCE SVOJE MAJKE DA GA ZAJEDNIČKI HITNEMO U NERETVU. - SUTRADAN, PROLIVIŠ KRV SVOJE MAJKE, MLADIĆ JE, SA NJENIM SRCEM NA SVOM DLANU, SAV SRETAN I OZAREN, POTRČAO PREMA MOSTU. KAKO JE ŽELIO DA STIGNE ŠTO PRIJE, SPOTAKNUO SE I SRUŠIO NA ZEMLJU. SRCE SE OTKOTRILJALO I DOK SE ON PREVIJALO I JECAO U BOLOVIMA, OTVORILO SE KAO CVIJET I PROGOVORIL: - SINE MOJ, BOLE LI TE RANE?" (A. Vuletić, D. čudo na istoku)

Majčinsko srce je jače od svega kad kuca pravom ljubavlju. Ono može podnijeti sve boli i tegobe svoga poziva. Jedino ne može podnijeti nezahvalnost i neuzvraćenu ljubav.

Danas kad na poseban način slavimo majčinstvo, upitajmo se kako cijenimo taj dar majčinstva? Zahvalimo se Bogu i našim majkama što su imale hrabrosti prihvatiti tešku ulogu majke. Da na ovim našim prostorima nije bilo hrabrih, pobožnih i čestitih majki koje su žrtvu i teškoće svoga majčinstva shvaćale sastavnim dijelom svoga poziva, veliko je pitanje da li bi nas danas bilo ovdje? Isus i njegova majka Marija su bili putokaz i nadahnuće svim našim majkama.

Fra Blažen Lipovac

Hrvatski Glasnik, svibanj 1996.

MARIJA BISTRICA: MJESTO MARIJINA HODOČAŠĆA

BISTRICKA SPOMENICA U SLICI I RIJEČI

Pred nama je jedna izvanredna, veoma sadržajna, ona koja su ostavili razni hodočasnici, od naših redovnica i redovnika, studenata pa sve do dragih vojaka i branitelja hrvatske domovine. Ne zaboravimo pritom ni na obiteljska hodočašća upravo u 1994. godini koja je i proglašena GODINOM OBITELJI!

Svemu tome daje pečat i proslava 900. obljetnice zagrebačke biskupije i grada Zagreba - najznačajniji događaj naše davne i crkvene stvarnosti i povijesti - posjet SVETOG OCA IVANA PAVLA II. domovini Hrvatskoj.

Čitav mu naš narod duguje zahvalnost kao "Apostolu mira i ljubavi", što se i očitavalo na najvećem povijesno-crkvenom skupu prilikom Papina dolaska u Zagreb, 11. rujna 1994. g.

Svima onima koji na bilo koji način pomažu obnovu Svetišta i šire Marijinu slavu, neka je hvala i zagovor Majke Božje Bistričke.

Radosno Vas očekujem u ovom Svetištu, od srca Vas sve pozdravljam, moleći se za sve Vas našoj nebeskoj Zaštitnici, Majci Božjoj Bistričkoj.

U Mariju Bisticu hodočaste vjernici iz svih nadbiskupija i biskupija Hrvatske i drugih zemalja gdje žive Hrvati - iz cijelog svijeta, kao i mnogi drugi narodi katoličke vjere. Spomenut ćemo jedno hodočašće iz svibnja 1996:

Hodočašće mladih na Mariju Bisticu u subotu, 11. svibnja 1996. godine, pod geslom: GOSPODINE, KOME DA IDEMO?

U hrvatskom nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke održano je tradicionalno proljetno hodočašće mladih vjernika na kojem su se zajedno s mladim vjernicima iz Zagreba počeli okupljati i mladi vjernici iz još nekih dijelova zagrebačke nadbiskupije. Iz Zagreba je krenulo na hodočašće više mladića i djevojaka nego posljednjih godina. Jedni su krenuli autobusima do Kašine pa pješice u svetište, a drugi vlakom do Zlatara Bistrice pa onda pješice u Mariju Bisticu.

Hodočašće je bilo održano pod geslom: "Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga", a predvodio ga je zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić. U uvodu u hodočasničku misu kardinal Kuharić pozvao je mlade na molitvu za sve suvremene mlade, osobito one koji nisu upoznali vjeru, te za sve one koji su u ljudskoj zajednici odgovorni za svekoliko sazrijevanje i napredovanje mladih ljudi. U propovijedi kardinal Kuharić pozvao je mlade na odlučnije njegovanje osobne vjere jer Bog svakom čovjeku osobno upućuje svoju riječ i od svakog čovjeka osobno očekuje slobodni odgovor.

Pripremio: J. N.

NAKON PET GODINA, OPET U OLOVU

Hodočastili smo u Olovu, Gospi Olovskoj. Povod je bila 50. obljetnica obnove olovskog svetišta. Svatko od nas je tog svibanjskog jutra u sebi ponio neku svoju skrivenu molbu, želju. Kao i prije. Zadnji put je to bilo prije pet godina. Tada smo molili za mir u Hrvatskoj, ovaj put pošli smo se zahvaliti za mir koji je stigao i na naše prostore.

Ništa se od tada nije promijenilo. Olovskoj Gospi pohrlili su opet hodočasnici iz mnogih mjesta u Bosni. Bilo ih je i iz Hercegovine, Dalmacije, Zagreba. Bar dvadesetak autobusa i mnoštvo osobnih automobila. Neki su po starom običaju pješačili. Svetu misu slavio je, kao i prije pet godina, nadbiskup vrhbosanski uzoriti kardinal Vinko Puljić. Koncelebriralo je dvadesetak svećenika, a bilo ih je ukupno pedesetak. Vidjeli smo i one iz porušenih svetišta, fra Peru Jurišića iz Podmilačja. "Čudotvorni kip sv. Ive sačuvali smo, dodite 24. lipnja, opet ćemo se okupiti" - kaže nam on. Ispratili smo i jednog svećenika, fra Stipu Miloša, koji odlazi u Zambiju u novu misiju posvećenu sv. Obitelji.

Misno slavlje uzveličali su i pjevači. Mješoviti zbor crkve sv. Petra i Pavla iz Tuzle, mješoviti zbor iz Sarajeva sa Dobrnje, te djevojački zbor jajačke župe. Ponovno smo vidjeli i žene u narodnim nošnjama olovskog kraja. Bili su tu i oni koji katoličkoj zajednici ne pripadaju ali Gospu Olovsku štiju. Čuvar olovskog svetišta fra Berislav Kalfić oduševljeno je pozdravljen kada se pojavio pred crkvom i najavio početak slavlja. Uzbuđen i sretan što se pred svetištem okupilo toliko ljudi, posebice je pozdravio svoje uzvanike, imama olovske džamije i predsjednika Izvršnog vijeća općine Olovo.

Doživjeli smo lijepe trenutke. Povremenu kišu kao da nitko nije primjetio. Gospa Olovska nas je opet okupila u ime mira i ljubavi. Pred njenom crkvom, njenom slikom, svi smo bili jednaki, svi smo od nje, kao naše majke, molili zagovor za mir u duši, sretnu budućnost nas i djece naše.

Vratili smo se sretni svojim domovima cestom kojom se nekoliko godina nije moglo proći. Osjetili smo ponovno hrabrost. Ostale su i ugodne uspomene, zbog susreta sa onima što ih dugo nismo vidjeli. Upoznali smo i neke nove ljude, koje ranije nismo poznavali, ali od kojih smo čuli riječi koje ne možemo, niti smijemo zaboraviti. Jedna žena Muslimanka čija se kuća

nalazi blizu crkve u Olovu, moju je obitelj pozvala na ručak. Na primjedbu kako nas je četvero i još dvoje iz Vareša, odgovorila je: "Neka vas je i desetero. Ali, ako ne možete kod nas ručati danas, jer morate ranije poći, dodite obvezno za Veliku Gospu!" Marija je doista Majka Svijeta.

Iz povijesti olovskog svetišta

Svetište se spominje već u 13. stoljeću. Crkva i samostan već tada su bili poznati po cijelom Balkanu. Pad Bosne pod Turke (1463.) pošteo je olovsku crkvu. Olovo je bilo rudarsko mjesto, rudari katolici, a rudari su potrebni svakoj vlasti i svakoj državi. Zanimljivo je, što god je više našeg naroda padalo pod tursku vlast, sve se više i više širilo pastoralno djelovanje bosanske franjevačke provincije, pa se i krug štovatelja Olovске Gospe širio. U 17. stoljeću ljetopisi spominju hodočasnike iz bosne, Dalmacije, Slavonije, Slovenije,

Sutješćanke kod "Crnog kamena" Gospe Olovске

Srbije, Bugarske. O franjevcima u Bosni, u svom izvješću Rimu, fra Ivan de Vietri iz Italije piše: "Pohodišvi provinciju Bosne Srebreničke, oduševljen sam kako su franjevci sve kršćane naučili takvom strahu Božjem, te bi oni i otvrdnula srca razgrijali i razmekšali, kada čovjek vidi njihovu pobožnost. Od početka su Mise pa do Podizanja sklopitih ruku i s očima uprtim u Oltar, a od Podizanja pa do kraja Mise prekrizanih ruku".

Franjevac o. Pavao iz Rovinja u svom izvješću, pak, piše: "U mjestima po Bosni stanuju vrlo pobožni kršćani. Toliko su pobožni da znaju

cijeli dan pješice hodati da bi slušali svetu Misu".

Iza poraza Turaka pod Bečom (1683) turska se vlast povlači, a osveta za taj vojni poraz vrši se nad katolicima, koji su ostali u turskom ropstvu. Žrtva takve osvete bila je i olovska crkva, koju je zajedno sa samostanom, po tajnom nalogu Sefer-paše, zapalio ciganin Kotoman 1. 8. 1704. Crkva i samos-

domaćih katolika. Pješačilo se bosanskim planinama 6 do 8 sati, pa i više. Na koljenima se obilazilo oko ruševina. Hodočasnici iz tuzlanskog kraja pješačili bi po dan i pol, noćili redovito u šumi iznad Kladnja.

Crkva još nije potpuno dovršena. Izgrađen je srednji dio i dvije kule. Jedna kao spomen fra Matiji Divkoviću, a u drugoj je grob čovjeka koji je skoro cijeli svoj život posvetio izgradnji Olovskog svetišta fra Ljudevitu Zloušiću, popularnom fra Luju.

O fra Luju

Za fra Luju Zloušića zna svatko tko je makar čuo za Olovsko svetište. Ovom prigodom spomenut ću nešto zanimljivo što baš i nije poznato širem krugu hodočasnika u Olovu. Fra Luj je, kada je to god bilo moguće, isticao kako je Svetište Majke Božje u Olovu najzapadnije svetište Zapadne crkve prema istoku. Također je volio reći kako voli Bosnu i kada se u Bosni pjeva, neka se pjeva i o Majci Božjoj.

Kao nekada davno

Povijest Svetišta u Olovu bilježi vrijeme kada na ovom sadašnjem mjestu nije bilo građevine. Bile su samo ruševine. Hodočastilo se na te ruševine bez obzira na vrijeme. U osobitosti toga vremena, svakako spada upornost štovatelja Gospe Olovске. S koljena na koljeno prenose se priče i zanimljivosti. Može se i sada čuti kako je za vrijeme kiše, svećenik po nekoliko sati znao sjediti na golom kamenu ruševina, pod kišobranom, ispovijedao, a pokornik bi i njega i sebe pokrio kišobranom. Kišobran je naravno svaki put bio drugi. Ovoga puta naš kardinal je imao stolicu i u ovom trenutku nije padala kiša.

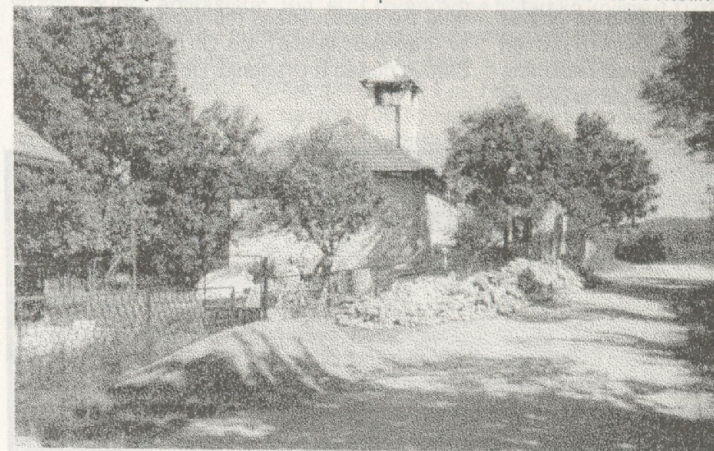
Priredio: Josip Velle
Fotografije: Mladen Bosankić i fra Martin Antunović

Hrvatski Glasnik, svibanj 1996.

DRIJENČA

Drinča, kako je zove biskup fra Pavao Dragičević koji je 1742. krizmao u tuzlanskoj župi, ili Drijenča, kako je mi danas zovemo, hrvatsko je selo na Majetici koje svi znamo i o kojem odgađamo misliti kao i osvim brigama koje nam se u teškim vremenima nameću.

Kako živi Drijenča i ljudi u njoj? Proljeće je i svatko onaj tko u to doba godine nije bio u Drijenči, može biti siguran da je propustio izuzetan doživljaj ljepote iskonske prirode koja je još drugdje rijetko u toj mjeri očuvana. Sve izlistalo, sve cvjeta, sve hoće živjeti poput drijena, prije svega i usprkos svemu. "Video sam drijen gdje je ucvatio prije svega ostaloga voća", kaže pjesnik koji je znao uživati u ljepoti i snazi drijena. Drijen je trajna inspiracija naših narodnih umjetnika:

"Zaspala djevojka drijenku na korijenku",

"Djevojka se kraj Drenovca kupa",

"Hoće mene da objese, o zlu drvu, o drijenu, o tvom grlu, o bijelu".

"Pade listak drenjine usred čaše dječije,

Da je znala drenjina da je čaša dječija,

vrhom bi se povila pa bi čašu popila".

"Ne može te sjeći oštra čorda... a more li moja drenovina?"

"pa poteže drenovu batinu".

Kad se iz Brežaka krene, ne mora se više ići Starom Majevicom, nego se puno brže može u Drijenču doći "putem spasa". Nema na tom putu mjesta gdje čovjek ne bi mogao zadivljen stati. Kada se u strmoglavoj nizbrdici počne spuštati pored groblja prema crkvi, ovaj put zaustavlja dah i iz nekih drugih razloga, osim oduševljenja.

Moji suputnici se sjećaju 1992. i 1993. kada su ovdje dovozili

karitativnu pomoć. Tamo na puškomet, vide se Piperi, selo odakle su neprijateljski vojnici držali ovaj prostor kao na dlanu. Ma kako čovjek bio hrabar, činjenica da vas netko ima "na nišanu", uvlači u kosti strah. Taj strah kao da je danas jasniji, veći i u onim danima čovjek za njega nije "imao vremena".

Drijen je već ocvaio, a Drijenča još nije ni procvala. Ona nešto čeka. U zraku se osjeti neki time-out. Hoće li se u vrijeme toga tajm-auta igrači dogovoriti s trenerom o daljoj taktici u igri. Ima li igrača i postoji li trener? Je li još itko zainteresiran za igru u Drijenči? Pripadala je Loparama, a sada Čeliću. Niti spada realno jednim niti drugima. To znaju svi. Drijenča se nalazi u situaciji kao djevojka koju neće onaj koga ona hoće (ili joj ne daju) pa se onda pusti nek uzima šta tko hoće i koliko

hoće. A od Drijenče svi hoće uzeti. Mala franjevačka crkva sv. Ante odbrojava svoje posljednje godine. Župnik, fra Marko Prgomet sa svojim župljanima, gradit će novu. Ovih dana obnavlja župni dvor izvana. To bi mogao biti neki pokazatelj. Fratrisu u ovoj zemlji, na ovom prostoru odvajkada bili mjerilo opstojnosti. Ako grade novu crkvu, pa valjda će nekome trebati? Taj naizgled neutemeljeni optimizam fratra, ohrabruje. Nova crkva u Drijenči jedna je vizija budućnosti koju poznavatelj ovdašnjih prilika ima samo u najsmjelijim snovima.

Zna fra Marko Drijenču i Drijenčane dobro. Zna i susjede, jedne, druge i treće! One koji su svoji i one koji nisu svoji. Od svojih pomoći nemaš jer "svak" se o svom jadu zabavio". Od onih koji nisu svoji niti ne očekuješ pomoć, samo gledaš da imaš što manje štete. A štete ima. Uzela policija sva vozila pa ljudi moraju plaćati "taxi" kud god pođu. Najgore je do liječnika. Prvo

se mora u Čelić po uputu, pa onda u Tuzlu. Ne možeš naplaćati.

Škola bez odgovarajućeg kadra. Razina n a o b r a z b e pučkoškolaca daleko je ispod predratne. Fra Marko moli da se oni bistriji uključe u Katoličku gimnaziju u Tuzli. On je neke poslao u sjemenište. "Dobro je ako bude koji svećenik, ali ne moraju, neka budu obrazovani", razmišlja mudro fra Marko. "Nisu svi uspjeli, jedni su se vratili. Za ozbiljne škole treba bolje predznanje, nego što ga danas, ovdje djeca mogu steći".

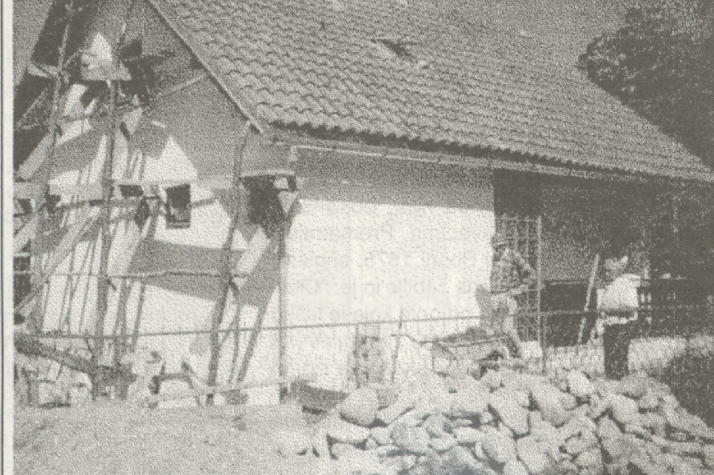
Ove godine bit će krizma. Desetak krizmanika! Naizgled malo i parok se omišlja. Nije malo i ne treba se omišljati! Neka se mali, skretnocrveni plodovi vjere ovih krajeva ospu ovog ljeta poput drijena po brdima Drijenče pa barem i u tom broju! Kao i ostale dragocjenosti koje nisu brojne, njihova cijena je velika i značajna.

Ove godine za sv. Antu propovijedat će im gvardijan tuzlanski. Tako Drijenčani zamolili fra Marka, da zamoli gvardijana. Nadaju se da će uz njega doći i više gostiju da svi zajedno uzveličaju njihov gođ.

U teškim ratnim vremenima, kad se dolazilo puno teže i opasnije, ali su ljudi bili bliži jedni drugima, posjetio ih je Zbor Crkve sv. Petra i Pavla iz Tuzle. Možda

ima Drijenča vremena!

Marica Petrović

Obnavlja se župni dvor

Hrvatski Glasnik, svibanj 1996.

BLAGDAN SV. LEOPOLDA MANDIĆA

12. svibanj 1996.

Bosanski Hrvati su vrlo pobožan narod. Tako se o njima misli i govori. Ima razlike od kraja do kraja. Neki su se krajevi ranije proleterizirali pa im je i odnos prema religiji postao "proleterski", a neki su zadržali tradicionalan odnos prema molitvi i ostalim katoličkim vrijednostima. Ono što bi moglo biti prepoznatljivo za sve nas je odnos prema hodočašćima. Hrvati iz Bosne uvijek su rado hodočasili. Pa i oni iz tuzlanskog kraja. Njihove bijele, prebijele narodne nošnje mogle su se vidjeti na svim našim poznatim svetištima, diljem Bosne, i u onim vremenima kad je vjera bila proglašavana primitivizmom. Zadnjih godina nije bilo moguće hodočasiti u Podmilače, na Kondžilo, u Olovo...

Nije se moglo ići ni u Maglaj, sv. Leopoldu Mandiću. Nije se moglo, a nije ni trebalo.

Poistihna, diskretno, ali sigurno, jedna župna zajednica na obroncima Majevice, korača prema vrhu, tražeći sebi mjesto među značajnim svetištima Bosne. To je župa Dragunja, mlada župa koja je za svoga zaštitnika uzela sv. Leopolda Mandića.

Popularni svetac, tihi Bokelj, koji nenametljivo okuplja mase što mu se u povjerenju utječu, računajući na njegov ugled kod Boga, imat će crkvu na ovim, sada prilično raseljenim brežuljcima. Hoće li ih uspjeti ponovno okupiti? Hoće li to biti samo u jednom danu u godini, ili će ih okupljene zaustaviti? Čudotvorci su se u narodnoj književnosti predočavali redovito s dugom, sijedom bradom. Ovdje je potrebno čudo. Čudotvorca već imamo. Sveti Leopold sigurno neće propustiti svoju šansu. Sada je sve do njega!

Dragunja nije razglašena kao Maglaj, poznato svetište sv. Leopolda. Ali mi koji znamo Maglaj i sve ono što je ovaj grad žrtvovao industriji i gospodarstvu, prepoznajemo u Dragunji mjesto koje bi uvijek radije odabrali za bliske kontakte s Bogom za kakvim žude hodočasnici. Ovdje u ovom prostranom zelenom krajoliku, okruženi biblijskim mirom, oni koji traže, naći će, koji pokukaju, otvorit će im se. Stari hrvatski prostor, iskonske šume, pitomi lanci obronaka i na njima šator ispunjen molitvom! Za nekoga sa strane sve može djelovati kao slučajno i privremeno. Za one koji znaju ovaj kraj, ove ljude, oca Leopolda i, zašto ne reći, vlač. Marka Lacića, sve djeluje kao jedan veliki početak.

Naši ljudi vole zavjetovati se. Oni ka' u svecu: "Ja ću tebe počastiti na svoj način, a ti meni, molim te, uzvati na svoj!" A različiti su načini časti i štovanja svetaca što ih prakticira naš puk. Od onih najčešćih, molitve i posta, do pokornog obilaženja na koljenima oko svetišta! To se mo'e nekome učiniti praznovjerjem i nepotrebnim, ali to je jedan prastari odnos nas, bosanskih katolika, prema Bogu i svecima. Promatrajući takvo jedno hodočašće u Bosni 1875. engleski arheolog Arthur John Evans zabilje'io je: "Čitav prizor stvarno je bio jedan od onih koje je teško opisati, ali koji se nikad ne mogu zaboraviti (...) morali bismo im priznati neke elemente sjaja i ljepote".

Otac Leopold Mandić neće se, poput hladnoga Engleza, začuđiti načinu na koji ćemo mu u Dragunji iskazivati svoje zahvale i upućivati molive. On nas poznaje. Zna naše potrebe i

Sveti Leopold

moćnosti. Svoji smo! Razumije naš jezik i običaje. Mi s njim možemo "popričati". Ne moramo znati propisanu molitvu. Dolazimo mu kao djeca oca, očekujući razumijevanje i potporu. Gledam ove ljude u sunčanom svibanjskom danu, okrenute svojim brigama. Osjećam u zraku lakoću molitve i blizak odnos ljudi sa svecom.

"Leopolde, čovječe, naš čovječe, znaš, ba, kako je. Nismo dobri pa nam nije dobro. Objasni, bolan, dragom Bogu, kako je nama ovdje. Zauzmi se za nas! Ti ćeš to bolje znati od nas objasniti. Mi ćemo tebi sagrađiti crkvu pa ćeš vidjet kakvi smo mi ljudi. De ba, sveti Leopolde, da ne pričamo puno, ti to uradi po svom. Mi vjerujemo da će biti dobro. Amen".

Don Marko Lacić

Sveta misa na temeljima crkve

sni, nedorečeni. Onaj tko hoće, razumjet će, a onaj tko neće, možeš mu vzdan govoriti. A sv. Leopold Mandić hoće. On će sve razumjeti. Zato je došao u Dragunju. Došao da ostane!

Marica PETROVIĆ

Sjećanje

Snaga odlučnosti u obrani domovine

Obljetnice su prigode da se prisjećamo nekih dragih ili slavni dana i događaja, a ovih dana sjećamo se dviju slavni brigada koje su prve nastale na ovim prostorima:

- 115. brigada HVO "Zrinski" - 10. svibnja 1992. - Prva tuzlanska brigada - 16. svibnja 1992.

Prva tuzlanska brigada 16. svibnja 1996. godine navršila je četiri godine od svog osnivanja, kao prva vojna formacija u Armiji BiH. Činili su je dobrovoljci (Muslimani, Hrvati, Bosanci), patrioti koji su ne čekajući poziv stali u prve borbene redove u obrani domovine i svoga grada. Podsjecanju na te događaje i osvjetljavanju slavnog borbenog puta, Organizacioni odbor je, u cilju obilježavanja četvrtogodišnjice Prve tuzlanske brigade 2. korpusa, prve osnovane brigade u Armiji BiH, u vremenu od 10. do 16. svibnja 1996. realizirao vrlo sadržajan program proslave ove Brigade u Tuzli.

Desetog svibnja 1993. obilježena je godišnjica 115. brigade HVO "Zrinski", tom prilikom bojovnici su dali svečanu prisegu. Dodijeljene su pohvale i nagrade zaslužnima.

Taj dan ostat će u neizbrisivom sjećanju svih pripadnika 115. brigade "Zrinski". Svečani stroj, predaja svečane zastave, i ono gromko, PRISEŽEM, predstavljaju čin kojem sve armije svijeta pridaju osobit značaj. Toga dana, svečano postrojena brigada, momaka i djevojača, pokazala je svoju spremnost da istrage na svom ratnom zadatku, da se bori i izbori za slobodu, za pravo postojanja na pradjedovskim ognjištima, zajedno sa svim drugima kojima je konačni cilj sloboda i zajedništvo.

Na platou vojarnice "Husinska buna", okupio se izuzetno veliki broj gostiju, rodbine bojovnika, uzvanika i bojovnika iz postrojbi 2. korpusa Armije BiH, posebice Prve tuzlanske brigade. Na svečanoj tribini, pored ostalih, bili su i najviši rukovodioci tuzlanske općine, regije, te komandant 2. korpusa, gospodin Hazim Šadić, zapovjednik 1. operativne grupe, gosp. Sead Delić, predsjednik HVO HZ Soli, gosp. Ivo Anđrić Lužanski, predsjednik Regionalnog odbora HDZ, gosp. Ante Zvonar, i mnogi drugi. Postrojenim bojovnicima obratio se zapovjednik Zvonko Jurić, upućujući im jasnu poruku o ciljevima i načinu borbe, i očuvanju moralnog lika pripadnika 115. brigade "Zrinski". Nakon istupanja zapovjednika, pozdravne riječi u povodu svečane prisuge, uputili su Ivo Anđrić Lužanski, Hazim Šadić, Sead Delić, i mnogi drugi gosti čije su riječi bile prapraćene snažnim aplauzima. Posebno buran aplauz izmamio je i sam izlazak pred govornicu gosp. Selima Bešliagića, gradonačelnika Tuzle...

Bratimljenje

Šesnaestog svibnja 1993. obilježena je godišnjica 1. tuzlanske motorizirane brigade. Toga dana potpisana je povelja o bratimljenju Brigade sa 115. brigadom HVO "Zrinski". Obje brigade su međusobno izmijenile borbene zastave.

Krajem 1993. dolazi naredba da 115. brigada HVO "Zrinski" ne može više biti brigada HVO. Tako je 10. siječnja 1994. rasturena jedna slavna i opjevana brigada - 115. brigada HVO "Zrinski". U našem Glasniku možemo pročitati pohvale najznačajnijih predstavnika vlasti i vojnih komandanata Armije BiH, II. korpusa i drugih koje su dane o doprinosu 115. brigade HVO "Zrinski" u obrani naše domovine.

HG

Ovo je vrijeme obljetnica. Ne znam zašto, ali se u svibnju stalno nešto događalo pa sada moramo obilježavati. U svibnju su nove tri države na prostoru bivše Jugoslavije primljene u Ujedinjene narode. Prije pedeset jednu godinu završen je II. svjetski rat. Proslavlja se i međunarodni blagdan rada, desio se u Bleiburg, a i Dan mladosti još mnogi spominju.

Ne tako pompezno kao prošle, i ove godine je obilježena obljetnica pobjede nad fašizmom 9. svibnja.

Velika parada u Moskvi, nešto manja po drugim europskim i svjetskim metropolama. Na sve strane puno antifašista. Svi su spominjali Hitlera, Mussolinia. Nitko ništa ne reče tko pobi tolike Indijance po Americi, crnce po Africi, Induse po Indiji, nevino njemačko pučanstvo u Dresdenu, japansko u Hiroshimi i Nagasakiju, Arape po Španjolskoj. Tko li dozvoli Vukovar, Škabrnju, Voćin, Kozarac, Foču, Srebrenicu? Sve sami antifašisti. Hrvatima, naravno, ne dadu među njih. Po Davidu

Owenu, sadašnjem glavnom u SKY COMPANY, oni su bili fašisti jer nisu bili na strani pobjednika, imaju Jasenovac. To što su njegovi sklonili Pericu u London, zaboravio je. Ne spominje da su Hrvati, dok je Europa spavala, prvi organizirano ustali protiv fašizma 22. lipnja 1941. kada su iz šume Brezovica kraj Siska krenuli u oružanu borbu. Nije važno, Hrvati će to idućeg mjeseca dostojno obilježiti.

U svibnju je inače mnogo spavača, iako bi, po svim pravilima, trebalo ponajviše biti onih koji poslije zimskog sna u svibnju živnu. Tuzlaci, poznati po radničkoj tradiciji, na 1. svibnja nisu se probudili. Nije imao tko da ih rano ujutro probudi. Nije bilo glazbe kroz grad, niti budnice. Kako se to moglo dogoditi ove godine? Doduše, spavali su oni i ponekada prije kada je trebalo široko otvoriti oči. Nedavno, prije nekoliko godina na primjer, kada kroz ovaj grad protutnja silna JNA vojska prema Banjoj Luci, padoše Glina, Petrinja, Dvorna Uni, Dubica, Kostajnica, Gradiška. Što ima veze, to nije bio naš rat! Srećom, bijahu neki budni 15. svibnja 1992. Da ne bi bilo zabune, i veliki se dio Hrvata uklapa u ovo spavačko ozračje.

Prespavao je prošle godine i Bljesak i Oluju i Maestral. Nije to njihov rat. Nisu njihovi ni Bleiburg ni bleiburški križni put. Nije njihov ni hrvatski svetac, možda najveći ispovjednik svih vremena, čiji blagdan proslavljavamo 12. svibnja.

Bit će izgleda spavača i u našem državnom Predsjedništvu. Kolegij BiH parlamenta donio zaključak da Predsedništvo mora sačiniti izvješće o svome radu u proteklom periodu. Od ukupno sedam, najmanje pet članova su spavali "snom pravednika". Jedan od njih se ni na promociji jedne izvanredne fratarske knjige u Tuzli nije probudio. Čak smo ga mogli čuti kako u snu bunca: "U knjizi piše: (...) Tko drine u Bosnu (...). A to se ponajprije odnosi na hrvatske političare..." Dobro je da sam u knjizi mogao pročitati i ovo: "(...) Hrvatski narod u Bosni nema baš jake političare (...). Od ostale četvorice spavača jedan se pomalo bavio športom, drugi prohodâ po tuzlanskom kraju

pred izbore, a trećeg i četvrtu ponekada razdrmajnu neke sitne delegacije iz inozemstva. Od dvojice budnih jedan izgleda nije spavao nikako što ga je moglo doći glave, a onaj drugi je pričao za sebe. Vidio čovjek oko sebe sve same spavače pa veli: "Kada se vi nećete probuditi, ja ću". Krenuo na turneju po Federaciji i ganja ljudska prava. U Livnu je pronašao kako nitko ne uči bosanski jezik. Mi smo u Tuzli doista demokratični, nema potrebe da ovdje provjerava ima li ljudskih prava ili ne. Od skoro 250 razreda osnovnih škola u nas se u dva uči hrvatski.

Sa IFOROVCIMA nikako nisam načisto. Ponekada mi se pričinio da spavaju, kada recimo propuste nekoga sa haaške liste. Ali s druge strane izgleda da nikako ne spavaju pa sve vide i čuju. Možda uključuju i automatsku budnost! Tako su zapazili neke sa puškama u šumi i podigli helikoptere. Ispostavilo se da su imali posla sa tuzlanskim

SIGURNOST U SOLI

NAJTEŽE U CRNOME BLATU

Političko sigurnosna situacija je uvelike stabilizirana i trenutačno se procjenjuje kao zadovoljavajuća. Pojedinačni ekscesi su normalni u ovome poslijeratnom vremenu, nemaju nacionalni predznak i policijskom odgovornosti ne prelaze u pojavu, zaključili su članovi Županijskog odbora HDZ-a Soli na jednom od svojih prošlih zasjedanja, a nakon izvješća njegova pododbora za sigurnost. Dva dana nakon te sjednice u tajništvu Stranke je prijavljen događaj fizičkog zlostavljanja predsjednika ogranka HDZ-a u Doknju kod Tuzle. Sutradan je pretučena i njegova supruga. Istoga dana je u Županijskome odboru došao zaštitu potražiti i Šimo Brčina, Hrvat na radu u Švicarskoj, a nakon što ga je hicima iz pištolja iz njegove vlasite kuće u Solini isjerao vlasnik zlatnoga lilijana. Također prije nekoliko noći, dvojica su radničkih kolega, kažu službena policijska izvješća, Hrvat i Musliman konzumirali alkohol u tuzlanskom Gumingu, pričali i posvađali se. Hrvat je u kolima hitne pomoći na putu do bolnice podlegao ranama od udaraca željeznom šipkom. U tuzlanskom MUP-u za sve ove događaje kategorički odbijaju vezati nacionalni osnov. To su obračuni pojedinaca, kažu.

Moglo bi se i povjerovati u to. Bilo je još nekoliko ubojstava u Tuzli, čak i originalnih mafijaških obračuna u stilu rafainoga pucanja iz auta u kretanju, na policijsku ophodnju. Puno je bilo i provalnih krađa. Možda je Tuzla postala i opasan grad, kako se uobičajava reći. Ali iskazi Hrvata što doživješe sve to, podastiru nove, u stvari stare činjenice. U Crnome Blatu kažu, svedevice ih novi susjedi iz Srebrenice šalju u Herceg-Bosnu, u kamenjar. Riječima, močkama, ponekad i oružjem.

Zvonimir Banović

lovcima koji su osjetili vrijeme buđenja životinja pa krenuli u hajku na njih. Interesantno je da i IFOROVCU ovu svoju priču o spavačima dokazuju ne samo jurnjavom za lovcima. Leighton Smith je državno čelništvo upozorio da se malo kasno probudilo i počelo pričati o općoj pomirbi na ovim prostorima.

Nekima pred izbore izgleda odgovaraju spavači. Jedan od čelnika SDP-a uzda se da će Hrvati spavati kao i 1991. kada je od njih dobio veliki broj glasova. "Samo vi spavajte, mi ćemo sve za vas uraditi. Što će vam općina sa hrvatskom većinom, ne dajte da se Tuzla dijeli!" Ali ima nešto budnih i u HDZ-u: "Neće baš sve biti kao 1991. Izbori za hrvatski sabor pokazali su da Hrvati, istina spavaju, ali bi se to prije moglo reći da mnogi samo drijemaju. Prodramat ćemo mi njih veće. Evo, spremamo za umirovljenike i pomoć?" A, umirovljenici svi odreda izgleda jedini spadaju u onaj dio onih koji ne samo da ne spavaju, nego ne spavaju nikako. Po cijele dane i noći slušaju što će biti sa mirovinama. Nedavno im se pričilo da sa malo drijemnu kada je objavljena vijest kako će im mirovine biti uvećane za 480%! Vijest je točna, nisu drijemali. Ali, isplate nema, pa nema. Da li to neki buncaju ili ne, tek priča se da su njihovi novci podijeljeni rudarima koji su nedavno štrajkali. "Sada mirne svesti možemo na spavanje, bit će nam bar toplo" - kažu. Ali, kome se spava po ovako lijepom sunčanom vremenu, trebalo bi taj nebeski izvor iskoristiti za grijanje vode u kanisterima po balkonima. Struje je samo 6 kw dnevno, treba za ono malo crkavice u hladnjacima, a voda ponekada dode tek do drugog-trećeg kata. Osim toga, solarna je energija besplatna. Kako god okretno nekima se spavati neda.

Ovih dana smo svi pomislili da sanjamo lijepi san. Nekoliko večeri smo na obnovljenoj TV postaji FS-3 gledali program HRT-a. Dnevnik, večer hrvatske tamburice iz Osijeka, Zagreb Bijaču od srca srcu i još svašta-nešto. Ipak smo izgleda spavali. Netko je tog probuđenog urednika sa FS-3 opet poslao u carstvo snova. U vječna lovišta izgleda da je otišao i "Telering". A, možda se uredniku te emisije sprema i neko drugo radno mjesto na višoj razini? Narod priča svašta, za nekoga bi to mogli biti pusti snovi, a za nekoga i istina. Uglavnom, istina je da sanjati ne vrijedi, jer je onda buđenje još teže.

MOTRITELJ

Pedesti broj Hrvatskog glasnika je veliki jubilej. Pridružujem se čestitkama listu, čije je prisustvo u ovom gradu u vrijeme rata značilo mnogo.

Živjeli!

Načelnik:
Mr. Selim Bešlić

Štovani!

Iskrene čestitke u prigodi izlaska 50 broja Hrvatskog Glasnika, redakciji i svim djelatnicima koji svojim radom i djelovanjem podupiru naš Glasnik.

Uz izričaj osobitog štovanja!

Predsjednik Županijskog odbora
HDŽ-a BiH Soli Jvo Andrić Lužanski

Srdačno čestitam jubilej Hrvatskog Glasnika. Znam njegov značaj i štujem zalaganje djelatnika oko njega.

Općinski Odbor Hrvatske Demokratske Zajednice
Predsjednik Ivica Marinović

Uz pedeseti broj Vašeg lista, primite najiskrenije čestitke uz želju da izlazite još dugo vremena.

Redakcija lista STEČAK

Iskrene čestitke redakciji i svim djelatnicima Hrvatskog Glasnika.

Redakcija ARENE, Zagreb

Zahvaljujem Hrvatskoj obiteljskoj reviji ARENA, prvom donatoru našeg glasila

Štovane kolege,

Izuzetno cijeneći doprinos Hrvatskoga Glasnika u razvitku hrvatskoga informiranja u Soli, štujući taj veliki pionirski korak iskoračen u ru'nome ratnome vremenu, a želeći vidjeti još mnogo brojeva Hrvatskog Glasnika, šaljem vam čestitke u prigodi izlaska pedesetog broja.

Drago nam je što ste ustrajali svjedočiti o jednome vremenu.

U ime jubilarnoga, pedesetoga broja - ŽVJŠEČI!

Dopisnici hrvatskih medija u Soli Gabriela Banović, novinarka HJNE i dopisnica Večernjega lista Boris Ćurković, novinar Slobodne Dalmacije, Zvonimir Banović, novinar Hrvatskoga radija Herceg-Bosne i dopisnik Prvog programa Hrvatskoga radija

Čestitam jubilej sa željom da ustrajete na dobrobit hrvatskog naroda.

Konzulat Republike Hrvatske Tuzla

Krešimir Alerić, konzul

Štovani

U prigodi izlaska pedesetog broja našega i vašega Hrvatskog Glasnika upravljam vam najiskrenije čestitke. Čestitka je to i na upornosti, na ustrajnosti i izdržljivosti.

Hrvatski je Glasnik kao prvi postojeći hrvatski medij u Soli, a u tome razdoblju i u cijeloj Bosni i Hercegovini dao veliki doprinos na razvitku informativne i svekolike intelektualne misli Hrvata Soli.

Podupirem vas u daljnjem djelovanju.

Uz hrvatski pozdrav,

Predsjednik Općinskog vijeća općine Soli
Mr. Stjepo Pranjic

Srdačne čestitke sa željom da naš Glasnik bude iz dana u dan sve bolji.

Djelatnici iz prve tehničke redakcije Hrvatskog Glasnika: Ivica Marinović, Ivica Mazić, Branko Lukić, Jasmin Hadžimehmedović i drugi.

DRAGOME HRVATSKOME GLASNIKU

Prepoznajući znakovitost hrvatskoga informiranja, te cijeneći sve do sada učinjeno za Hrvate Soli od početnih uređivačkih djelovanja do obljetničkog 50-toga broja moje neizmjerio priznanje i čestitanje svima koji ustrajaju u toj ideji.

Urednik prvih brojeva Hrvatskoga glasnika
mr. Stjepo Pranjic

Svima koji odaju priznanje redakciji Hrvatskog glasnika za postignute rezultate i žrtvu njihovu u informativnoj djelatnosti pridružuje se

Redakcija Hrvatskog radija
i radiopostaje Soli

ISPRIČAVAMO SE ŠTOVANIM
ČESTITARIMA ČIJE SU ČESTITKE
STIGLE POSLIJE ZAKLJUČENJA LISTA,
TE NISU OBJAVLJENE.

HVALA SVIMA NA DOBRIM ŽELJAMA!

REDAKCIJA HG

Hrvatski Glasnik, svibanj 1996.

Petsto godina Franjevačkog samostana sv. Petra i Pavla u Tuzli, V

PASTORALNI POHODI SOLIMA

Piše: Anto CIGELJEVIĆ

Nakon karlovačkog mira 1699. Franjevačko vrhovno starješinstvo uputilo je fra Ivana Krstelja de Vietria da, kao njegov komesar, obiđe samostane, iz bogate napuljske pokrajine u Bosnu, među siromašan hrvatski narod, gdje nije bilo mira ni sigurnosti. Posjetio je i "samostan", kako ga on zove, u Solima, za koji kaže da je "sastavljen od pet svećenika, koji mnogo pate. Za samostan im služi bijedna slamnata koliba, a crkva im je siromašna, ali uredna pojata, jer Turci ne daju da se obnovi stari, već oboreni samostan; no, i pored toga, u ovoj jadnoj kolibi hvale Boga i vode duhovnu brigu u više obližnjih sela, u kojima postoji svega oko stotinu obitelji raštrkanih u više mjesta pod jurisdikcijom bosanskog biskupa".

A zašto crkva nije bila bolja, kažu riječi sultana Ahmeda III. iz 1716. "da se prigodom popravljavanja krova ni za jedan kamicak, ni za jedno drveće crkva ne proširi, a kamo li nova sagradi izvan stare". To se prakticiralo još od početka okupacije, pa sve do požarevačkog mira.

Strahopoštovanje prema Bogu

De Vietri je došao iz katoličke zemlje, gdje su se dizale divne kamene crkve, u kojima su se bez poteškoća mogli obavljati razni vjerski obredi. Bio je zadržan onim što je u Solima vidio i nije to mogao prešutjeti pred svojim starješinama. Jedino je žalio što radi kratkog vremena nije mogao sve reći. Evo njegovog dojma, sažeto: Ovi Hrvati katolici imaju toliko strahopoštovanja prema Bogu, da bi se i najokorjelija srca smekšala, gledajući njihovu pobožnost. Od početka mise do podizanja drže sklopljene ruke gledajući u oltar, a zatim do kraja mise mole raširenih ruku "na propeće". U crkvi su muškarci zasebno, žene zasebno, djeca zasebno. Drugih lijekova ne znaju osim sakramenata, polaganja svećeničke ruke na glavu i čitanja evanđeoskih riječi. Veoma su gostoljubivi: svećenika toliko štiju, da se ne usude ostati sjedeći kad ga vide, a, videći svećenika na putu, znaju pokleknuti i čekati da ih blagoslovi. Ne znaju za ljubakanje ni za psovke. Ovi Hrvati katolici ne znaju za diobu nego žive u zadrugi otac s oženjenim sinovima i unucima. Svi slušaju najstarijeg u kući. Čvrsti su i jaki u vjeri, iako bi im se olakšali tereti i porezi kad bi ostavili

svoju vjeru. Blagdane tako svetkuju, te, ne samo da ne rade, nego cijeli dan mole kronicu. Premda nema ulja, poste božićnu i uskršnu korizmu o samom kruhu, vodi i grahu začinjenu solju (Božićna je korizma počinjala s blagdanom svetog Martina). Mnogo štiju Blaženu Djevicu Mariju i Muku Isusovu.

Fra Ivan, dalje, ističe i redovničku revnost: svakog blagdana i nedjelje propovijedaju kod svake mise, izlažu Presveti Sakrament i prije nego dadnu njim Blagoslov, obnesu ga po crkvi.

De Vietri je nazvao franjevački samostan u Solima "convento", samostan, ali on to više nije bio.

Iza Vietrieva posjeta Solima nema nikakvih podataka o župi ni redovničkoj zajednici, koja se više ne zove samostan nego "rezidencija" ili "hospicij", gostinjac. "Ovdje u župi, osim golih tragova dviju crkava, s kojima su nekada bila povezana dva samostana Male Braće: Svete Marije na Gradovrhu, brdovitu i, danas, posve pustu mjestu, i Svetog Petra Apostola u gradu Donje Soli, gdje još postoji kuća za župnika koliko-toliko zgodna, ovdje nemaju ničega podignuta za službu Božju i za okupljanje naroda. Ipak se nedjeljom redovito služi Misa kraj spomenute župnikove kuće; zapovijedaju to Turci radi trgovine (sajma, pazara). I ovaj župnik, osim poreza i drugih nameta koji ga veoma tište, mora Turcima godišnje plaćati tisuću groša za izbijanje sata, koji je u tvrđavi iznad kuće". Taj sat s malim zvonom bio je u obližnjoj kuli tvrđave, a župnici su davali tisuću groša. Zvono je iz 15. stoljeća i bilo je nekada u crkvi, a sada je služilo samo za otkucavanje sati.

Svete mise na otvorenom

Medu tuzlanskim Hrvatima nije bilo odmetanja od vjere, iako su i muslimani i pravoslavni nastojali da ih sebi primame. Naprotiv, bilo ih je koji su s pravoslavlja prelazili na katoličanstvo. Inače se misa služila na otvorenom, natkrivši više olatara kabanicama i ogrtačima, koje bi sa sebe svukli, ma koliko bilo hladno i kišovito vrijeme; dragovoljno su to trpjeli, samo da se napravi sklonište za misu. Podnoseći ove kršćanske patnje, njihovoj je vjerničkoj pobožnosti jedino bilo nepodnošljivo što su lišeni sakramenta svete potvrde, jer im se činilo da zbog toga nisu potpuni kršćani. To ih je boljelo i zbog toga su očajavali. Malo ih je bilo krzmanih, jer više od pedeset godina nisu vidjeli u službi biskupsku mitru...

Prema popisu fra Pave Dragičevića 1743. u tuzlanskoj župi živjelo je 1392 Hrvata katolika. U župi nije bilo

potrebno crkvenog prostora za okupljanje vjernika. Mise su držane po grobljima, proplancima i šumarcima. U Tuzli je postojala donekle prikladna kuća za župnika i pred njom se, na otvorenom, držala misa. U svojoj dušebrižničkoj praksi franjevci su koristili prijenosne oltare, postavljajući ih uvijek tamo gdje je to najprikladnije, s obzirom na udaljenost vjernika i vanjsku sigurnost. Godine 1768. u Tuzli je bilo pet takvih oltara.

Prilikom popisa fra Marijana Bogdanovića 1768. četvrt stoljeća nakon prethodnog, broj tuzlanskih Hrvata katolika se gotovo udvostručio, dosegnuvši brojku od 2305. U tuzlanskoj župi dušebrižništvo su vodili dvojica franjevaca.

Pastoralni pohodi biskupa, do kojih je dolazilo svake treće godine, za Hrvate vjernike bili su od velikog značenja. Osim uobičajene vizitacije župničkog ureda, što je također važno, tada je redovito obavljana krizma. Već zbog same nazočnosti biskupa, a napose zbog svoje sakramentalnosti, krizma je u svijesti vjernika imala visoko mjesto. Biskup je obavljao krizmu u nekom od sela tuzlanske župe, obično kod kuće nekog od videnijih Hrvata katolika. Tu bi i odsjeo. Da bi obred krizme mogao obaviti u miru, katkad je trebalo pridobiti i naklonost mjesnog poglavara. Biskup bi ga, zbog toga, posjetio prije krizme i nečim

darovao. Prigodom krizmene svečanosti biskup bi održao kraći govor, objašnjavajući svrhu svoga dolaska i značenja samoga čina krizme. Tom bi se prilikom mnogo vjernika ispovijedalo i pričestilo, što se u biskupskim izvješćima uvijek izrijeком naglašava.

(Nastavit će se)

FRA JOZI ZOVKI URUČENA ZLATNA POVELJA HUMANIZMA

Svečanim uručivanjem Zlatne povelje humanizma u Međugorju je 25. svibnja 1996. fra Jozo Zovko promoviran u humanista desetljeća. Ovo visoko odličje fra Jozi Zovki je dodijelila Internacionalna liga humanista, a u povodu dvadesete obljetnice utemeljenja ove lige i 15. obljetnice ukazanja Gospe u Međugorju odakle su odašiljane poruke mira i ljubavi cijelom svijetu. Svečanost dodjele povelje humanizma održana je u Hotelu "PAX" u Bijakovcima.

Obrazlažući razloge zbog kojih je ova povelja dodijeljena fra Zovki, generalni tajnik lige Zdravko Šurlan je kazao kako je fra Zovko jedini hrvatski svećenik koji je pred najvećim centrima moći u svijetu (zajednicom muslimanskih zemalja, UN-om i Vijećem sigurnosti) progovorio o progonu i uništenju dobara Hrvata, Muslimana, Albanaca, Mađara i drugih naroda koji su bili pogođeni agresijom na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. On je, naglasio je Šurlan, govorio jezikom mira, te mijenjao sliku o zbilji u Hrvatskoj i BiH. Fra Zovko je tražio da se poštuje pravo na slobodu i na mir. Pod vodstvom fra Jose Zovke pokrenute su mnoge karitativne akcije, a oko 3000 djece bez jednoga roditelja prima pomoć od svojih kumova iz inozemstva.

Odluku o dodjeli Zlatne povelje humanosti fra Jozi Zovki donijelo je vijeće internacionalne lige humanosti 20. srpnja prošle godine, a u njoj, među ostalim, stoji kako je fra Zovko dao neprocjenjiv doprinos miru.

Prilikom uručjenja Povelja predsjednik Lige Milan Vuković kazao je kako će poruka mira koju šalje hrvatski narod pobijediti u svijetu i nadvladati mržnju. Zahvaljujući se na dodjeli tako visokog humanističkog odličja fra Zovko je kazao kako kroz petnaest godina od ukazanja Gospe, Međugorje doprinosi miru i ljubavi te šalje poruke milosti svim ljudima svijeta. Ovom prigodom fra Zovko je uputio molbu hrvatskoj vlasti i vlasti BiH da čuvaju domovinu i štite hrvatski narod.

Sa svečanosti u Međugorju, a zbog 20. obljetnice postojanja Lige, članovi Lige su uputili poruku državicima svijeta, u kojoj, među ostalim, stoji da se oni ODLUČE POŠTIVATI SVETOST LJUDSKOGA ŽNOTA.

HABENA

VITAMINIZIRAJTE SVOJ ŽIVOT

Neophodni za pravilno funkcioniranje organizma, vitamini se najčešće uzimaju u obliku pilula. Međutim, nalaze se i u mnogim prirodnim produktima: voću, povrću, medu, jajima, mlijeku... To ste, naravno, znali i ranije i mi vam samo preporučamo, da to znanje koristite što više. Neka vam u tome pomogne i ova naša vitaminska tabela.

Znate li podrijetlo riječi vitamin? Ono dolazi od latinskog *vita* (život) i *amin* (organska supstanca). Vitamin je, dakle, po etimološkoj definiciji, organska supstanca koja podržava život.

To znači da je uloga vitamina bitna u funkcioniranju stanica našega organizma. U svakodnevnom govoru se kaže kako valja "uzeti vitamine". Znate li koje? I gdje ćete ih naći izvan apoteke?

Umjesto umjetnim, okrenite se prirodnim (vitaminima)

Ako je organizmu potrebna određena količina vitamina u tijeku jednoga dana, to nikako ne znači da treba uzeti ove pilule za ovo, one za ono. Zakoni prirode nisu tako jednostavni, pogotovu kad se radi o našem zdravlju.

Ti dragocjeni vitamini djeluju dopunjujući se s mineralnim solima, mikorelementima, enzimima ili fermentima, ali tako da svaki od njih može optimalno poslužiti svojoj svrsi.

Vitamin D, na primjer, utječe na izmjenu materije u tijelu samo ako djeluje skupa s vrlo važnim elementom - kalcijem.

Vitamin B9 pomaže vitaminu B12 u stvaranju crvenih i bijelih krvnih zrnaca.

Kao što vidite nije dostatno ako se uzmu neki vitamini koji će djelovati "magično" da budemo zdravi i da to ostanemo.

Zajedničko, komplementarno djelovanje osnova je da vitamini postignu pun efekat. Udružite stoga svoj dobar osjećaj s prirodom i otkrit ćete da vam priroda prehrana nudi sve vitamine neophodno potrebne vašem organizmu.

Veliki dobročinitelji, beskrajni su mali

Valja znati da se svi ti vitamini što utječu na rast, dobro funkcioniranje organizma i opću ravnotežu pojavljuju u vrlo malim količinama. Izuzevši vitamin C, koji se mjeri miligramima, svi se drugi vitamini mjere tisućinama miligrama ili mikrogramima, kad je u pitanju njihovo prisustvo u nekoj vrsti živežnih namirnica.

Vi ćete ih pronaći u većini namirnica životinjskog i biljnog porijekla, a posebno u svježem voću i povrću, s kojima istodobno ulaze u vaš or-

ganizam celuloza i voda, sprečavajući tako začepljenost (tvrdi stolicu). Međutim, treba upozoriti da je sadržaj vitamina u biljnim namirnicama jako ovisan o godišnjem dobu i kvaliteti zemljišta na kojem je ta kultura izrasla.

Najbolje sezone za bogat sastav vitamina u biljnoj prehrani su proljeće, a posebno ljeto. Jesen i zima donose osiromašenje vitaminima. S druge strane, biljke koje smo odgojili bez kemijskog gnojenja i bez pesticida, mnogo su bogatije vitaminima. No, ne zaboravite da način pripremanja hrane može pridonijeti očuvanju ili smanjivanju vitamina. Svježe voće i povrće imaju mnogo više vitamina, nego kad ih se kuha ili prži.

Kuhajući na pari, izgubit ćete mnogo manje vitamina nego da ih kuhate izravno na plamenu, jer neće doći do vrenja.

Na vama je da izaberete. Mi ćemo vam pomoći da spoznate djelovanje pojedinih vitamina i otkrijemo gdje ih možete naći u prirodnom stanju...

	UTJECAJ NA:	GLAVNI IZVORI:
A	- vid - kožu - sluznice - rad i hipofize - krvni tlak	Zeleno povrće, mrkva, rajčica, krumpir, žitarice, voće žute boje, suho voće, jetra, maslac, sir, neobrano mlijeko, jaja, riblje ulje.
B1	- živčanu ravnotežu - crijeva - probavu šećera	Lupina i klice žitarica, uljano povrće, suho povrće, sitnež od živali i divljač.
B2	- disanje tkiva - rast - razvoj organa	Klice žitarica, šampinjoni, med, zeleni dio bilja, jetra, mlijeko, jaja.
B5	- jetru, - kožu - sluznicu - kosu	Lupina pšenice, žitarice, kupus, soja, sitnež od živali i idvljači, žutanjca.
B6	- crvena krvna zrnca - izgradnju tkiva	Zeleno povrće, soja, žitarice, sitnež od živali, mlijeko, jaja, meso.
B9	- crvena krvna zrnca - hormonalni sustav	Šparoge, mrkva, kupus, cvjetača (kafriol) zeleni dio povrća.
B12	- crvena krvna zrnca - srce	Proklijalo žito, neoljuštena riža, glavata salata, jetra, juneće meso, mlijeko.
B15	- hipofizu	Riža, marelica (kajsija), proklijalo zrnevlje.
C	- zaštitni sustav organizma (imunost), - izgradnju hrskavice, kostiju, zuba	Voće općenito, a osobito agrumi i crni ribiz, komorač, kupus, paprika, zelene salate, loboda, rajčica, aromatične biljke, špinat, južno voće.
PP	- funkcioniranje stanica: rast, disanje, energija	Klice žita, suho voće, žitarice.
D	- razvoj kože, zuba, kostiju - živčani sistem (podstiče djelovanje kalcija)	Maslinovo ulje, zeleno povrće, ribe, jaja, sirevi, neobrano mlijeko, maslac, riblje ulje.
E	- genitalije (plodnost) - apsorpciju kisika u stanicama: živčano i mišićno tkivo	Proklijalo žito, kruz od neprosijanog brašna, salata glavatica, kupus, špinat, med, biljno ulje, jaja, jetra.
F	- rast - obnavljanje epiderme (pokožice)	Maslinovo ulje
K	- zgrušavanje krvi - rad jetre	Kupus, špinat, rajčica, mrkva, grašak, žitarice, naranče, med, jetra, jaja.
P	- vene i kapilari	Paprike, heljda, limuni, naranče, zeleno povrće, peršun.
U	- sluznicu utrobe - zacjeljenje ozljeda	Kupus, celer, rajčica, glavata salata, sirova mrkva, banana.

PROMOCIJE KNJIGA UZ DAN TUGE

Molitva na mjestu gdje je ubijena mladost (Foto:S.Zabuš)

Bili smo nazočni promociji knjiga, koje su održane 24. i 25. svibnja 1996. u punoj dvorani Narodnog pozorišta u Tuzli.

Prvo je promovirana knjiga: NA KRAJU SVIJETA, koju su napisali i izdali učenici Osnovne škole "Novi Grad", uz pomoć svojih nastavnika.

Druga promocija knjige bila je: UBISTVO SVITANJA - civilne žrtve rata u Tuzli. Autori su: majke stradalih, sestre, književnici, profesori, nastavnici, novinari, prijatelji i prijateljice. U toj knjizi su životopisi svih stradalih, slike iz života - gdje se vidi da su ti mladi ljudi bili puni života, mladosti i radosti: sami, sa svojim, s prijateljima, u školi, športu i dr.

Obje knjige su svjedočenje o jednom konkretnom stravičnom

Spomen na poginulu mladost Tuzle (Foto:S.Zabuš)

Otkinuti su pupoljci vaše mladosti, ali vaše proljeće cvast će kroz sva vremena!

... Kada su u nepovrat poslali dio naše budućnosti, s njom je otišao i dio nas, možda duša, srce ili pak smijeh, jer nitko se više ne smije, možda zbog njih ili zato što je u ovom ratu, smijeh postao grijeh.

događaju. Teško je pisati o tome jer su svi autori na najtopliji - ljudski način izrazili ono što se dogodilo 25. svibnja 1995. na Tuzlanskoj Kapiji. Bili su sigurno sputani odviše jakim emocijama: bolom, gorčinom, ljutnjom, žaljenjem... U tim knjigama su važne poruke, da se to, što se dogodilo, nikada više nigdje i nikome ne dogodi. Autori su morali reći svoju riječ da izraze svoj protest i svoju osudu zločina, koji će dugo ostati u pamćenju i svijesti naroda Tuzle, Bosne i Hercegovine i o kojem će se uvijek mnogo govoriti. Tu je stradala od opakih zlotvora mladost jednoga grada, nevini ljudi. Zapravo, neće se nikada zaboraviti.

SUZE STARE ČARŠIJE

Stara čaršija plače, nema sna od žalosti Dvadeset i petog maja ostade bez mladosti izgubila je njih a sve su joj bili Zašto ih uze O, Bože, mili?

Neke misli iz ovih nadasve dobro napisanih, uređenih i dokumentiranih knjiga:

- Zločin nad mladošću Tuzle, 25. maja 1995. vrhunac je ponora patološkog izuzetka ljudske svijesti. Dublje, gore, stravičnije, monstruznije - ne postoji. Ne postoji ni riječ kojom se da iskazati zločin nad mladošću Tuzle, nad gradom i ljudima rođenim da poštuju sve, bez obzira na različitosti tuzlanskog jedinstva. I suze su nemoćne, jer je bol dublja od oceana suza...

- Za nas će to uvijek biti Kapija koja se zatvorila za mladim dušama tuzlanske mladosti...

... Djeco, cijeloga svijeta, dignite glas; vi ste najmoćnija vojska na svijetu, jer se u vašim rukama kriju najjača oružja: ljubav, prijateljstvo, sreća...

Suze teku, Tuzla tuguje i pamt. Svoju djecu, svoju poginulu radost nikada neće zaboraviti.

Tko je imao pravo zatvoriti oči i zalediti osmijeh ljubavi i plemenitosti s lica ove djece?!

- Kapija na kraju svijeta: Do kapije na kraju svijeta je veoma teško doći. Treba preći mnogo

ulica, zgrada, mora i oceana. Na tom putu koji se zove život, prolazimo kroz zemlje mržnje, rata, zla. No, iza kapije na kraju svijeta, nalazi se jedna zemlja. Ta zemlja otvara svakom prolazniku kapiju i bdije nad njim nudeći mu vječni MIR. U toj zemlji nema mržnje. Tu je vječna ljubav i milost za one koji je traže. Kapija na kraju svijeta je simbol, znak. Ljudi koji su napravili zla djela u svijetu kojim su putovali do kapije na kraju svijeta, moraju se i pokajati. Tada bi im

kapija pružila priliku i otvorila svoja vrata. Ona je otvorena svakom tko misli dobro i pravedno.

- Zvijezde se ugasiše kada su najjače sijale. Ruka u ruci osta. Čovjek kamen posta...

- Pamti i ne zaboravi, mladost je ubijena... Tuzla, Kapija moje mladosti...

... Ubijali su mladost, a nisu znali da rađaju, još veću i snažniju, bogatiju za jedno saznanje: "Zlo ne treba činiti i graditi mržnju, sve što je učinjeno, učinjeno je mržnjom, umjesto mržnje razvijamo ljudsko dostojanstvo, ono pomaže da se uzdignemo iznad niskosti".

MI ŽELIMO MIR

Mi želimo mir, slobodu, ljubav i neka rat prestane zbog naše sudbine Djeca ginu, ljudi umiru i naše srce se polako gasi Ovom pjesmom želim ugasiti rat odati počast nedužnoj djeci koju prekrivaju zelene humke.

A Kapija obilazi svijet, i svijet obilazi Kapiju, da opominje, pamti, da priča i ne zaboravi jedan lijep majski dan i najdužu noć i mladost...

Priredio: J. N.

KREDITNA BANKA d.d.
TUZLA

Telefon: 075/232-369
Telefax: 075/232-498

OBAVIJEST

Obavještavamo svoje komitente i druga zainteresirana poduzeća da Banka u sklopu svoje poslovne politike i u suradnji sa Svjetskom bankom, na području Federacije Bosne i Hercegovine organizira:

I. Prikupljanje zahtjeva sa dokumentacijom za ulaganje u oblasti proizvodnje za mala i srednja poduzeća, usluga u obavljanju investicionih radova - gradnje, usluga transporta i drugih djelatnosti vezanih za obavljanje proizvodnje.

II. Dokumentacija treba sadržavati:

- projekt, podatke o investitoru, efekte investicije sa ocenom tržišta, finansijski proračun sa efektima ulaganja, ponudu oblika osiguranja vraćanja kredita, razvojne mogućnosti, mogućnosti izvoza, analizu kadrova, analizu sposobnosti implementacije u privredne tokove tržišta, posebne specifičnosti u investiciji i njenim efektima.

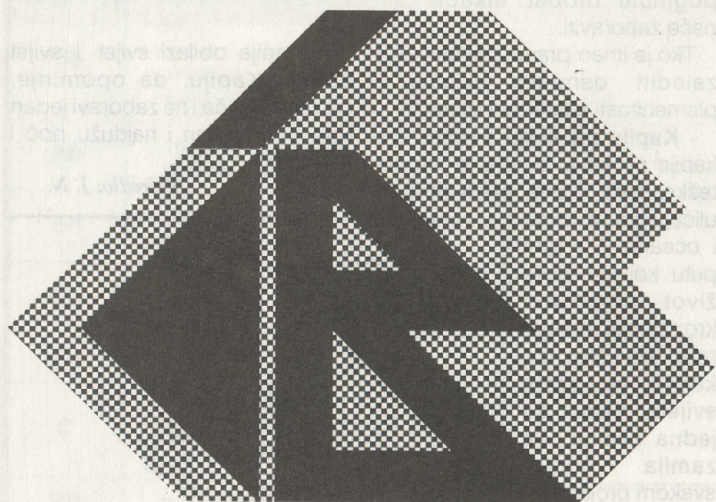
III. Banka će sudjelovati u financiranju predračunskih vrijednosti ovisno o visini i efektu ulaganja u kojima će sudjelovati i Svjetska banka.

Potrebno je i vlastito sudjelovanje investitora. Krediti se daju na rok do dvije godine, uz kamatnu stopu po odluci Banke.

IV. Zahtjev sa investiciono-tehničkom dokumentacijom dostaviti na adresu Banke.

Banka će po pregledanoj dokumentaciji i njenoj obradi obavjestiti investitora o daljem tijeku.

KREDITNA BANKA dd TUZLA

27. svibnja 1996. godine navršila se tužna godina dana od smrti našeg dragog brata

ZVONKE ZVONKOVIĆ

S tugom i neizmjernom ljubavlju ostao će vječno u našim srcima.

Njegove sestre: Mira i Anka.

§ FIDUCIA

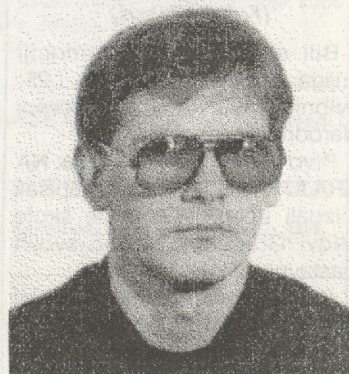
**DRUŠTVO JEDNOG LICA ZA PRUŽANJE
POSLOVNIH USLUGA
STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI
VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA**

Susreti: Marko STJEPANOVIĆ, šahist - majstorski kandidat

REPREZENTATIVAC HERCEG-BOSNE

**Na Drugim športskim
igrama HVIDR-e Herceg-
Bosne - "Novi Travnik 96",
Marko STJEPANOVIĆ,
šahist sa titulom
majstorskog kandidata, u
pet susreta, na prvoj ploči,
osvojio tri poena i izbio
mjesto u reprezentaciji Her-
ceg-Bosne koja će nas-
tupiti na Sveopćim
športskim igrama Hrvatske -
"Pula 96"**

Marko Stjepanović

Stradalnik Udruge 115. brigade HVO-a "Zrinski" Tuzla, Marko Stjepanović, po zanimanju je fizio-terapeut i to sa završenom školom. Osim toga, ovaj predusretljiviji momak je i dobar šahist koji je stekao zvanje majstorskog kandidata. Stekao, ali zbog rata i ratovanja, te zbog teškog stradanja, zadnjih godina je rijetko odmjeravao snage na 64 crno-bijela "bojna" polja. Uz ratne i stradalničke nedaće, potvrđivanje i dokazivanje, ali i eventualno napredovanje, pomalo je otežavala i udaljenost od centra gdje se češće susreću vrsni šahisti. U njegovom rodnom selu Straža (Dragunja) šah i nije baš neka popularna igra. Unatoč tome, stečena znanja i umijeća gospodin Stjepanović je pokazao i dokazao na nedavno održanim Drugim športskim igrama HVIDR-e Herceg-Bosne "Novi Travnik 96". U pet susreta, kao igrač na prvoj ploči, osvojio je tri poena i to mu je bilo dovoljno da izbora mjesto u reprezentaciji Herceg-Bosne koja će nastupiti na Sveopćim športskim igrama Hrvatske - "Pula 96". Pitamo dvadesetosmogodišnjeg majstora što za njega znači ovaj plasman?

- Možda bi bolje bilo sačekati igre "Pula 96", pa onda, eventualno nešto pisati, ako uopće ovo što ja radim i što se igram zaslužuje medijsku pozornost. -

Svakako da Marko Stjepanović zaslužuje medijsku pozornost. Nije mala stvar biti majstorski kandidat u šahu, a u jakoj konkurenciji se izboriti za mjesto u reprezentaciji. Kako saznajemo na Igrama "Novi Travnik 96." od šest ekipa, pet je imalo majstorske kandidate na prvoj ploči.

- Tako mu nekako dođe. Malo upornosti, malo znanja, malo sreće i zabilježio sam tri pobjede. Što će biti u Puli i kako ćemo tamo proći kao ekipa i ja kao pojedinac, ostaje da sačekamo i vidimo. Vjerujem da neću izgubiti sve partije - dodaje šahist Stjepanović.

N. J. I.

ROBERT STRAUSS	KNJUŽNI-ČARKA	AMERIČKI SKLADATELJ, NED	VRSTA PTICE KUKAVICE	ŠTITNIK NA KAPI	STARI NAZIV ZA PERŠIN	ANTIKN CARSTO DANAŠNJE ARMENIJE	ČETVITO SLOVO ABECEDE	PRIPADNIK DIVOVSKOG PLEMENA	TALASASTI	OMOTATI, ZAVITI	●	KRITIČAR FINCI	INDUSKA BOŽICA PLODNOSTI	OZNAKA ZA IMAGINAR. JEDINICU	PEPELIJASTI	NESPOSOBNOST SHVATANJA	ONI KOJI LUEĆE RANE	JEDNA GLAZBENA OZNAKA	
LIPANJSKI BLAGDAN, TUJELOVO											IZASLANICI								
											VLADAR, KRALJ								
GRANA KEMJE																			
FLAMANSKI SLIKAR, PAUL					PASTE ZA CIPELE IZAKOV SIN (BIBLIJA)									ZENSKO IME					
														IZRAEL					
FRANCUSKI GRAMAT. ČLAN			PEČENA GLINA VEKICE POPLAVE											PATVIRINA					
														KORALJNI GREBEN					
LINGVIST. KRATICA ZA IMPERATIV				STIJENA DUVAR					VIKAC, TELEL									OTOK U DANSKOJ	
				OBILIKOVATELJI					LAPONAC									IVAN CANKAR	
OKRUGLO SLOVO	RUJKA U RUSLI							RASTAVNI VEZNIK							STR. MIŠKO IME				VRSTA DIZALA NA ZAVOJE
	DOBA, RAZDOBLJE							IZVRŠNI KOMITET							ZIMELJENI GRM				
URISAVATI LIKOVE NA KOŽI																			VOLUMEN
																			STAROG. BOG MORA
VRSTA DVOOSTRANA						TEMELJNI, OSNOVNI ODMORITI SE													
LUČKI GRAD U SLOVENIJI																			
GRČKI JUNAK RANLIV U PETU																			
EGIPADSKI BOG SUNCA				ALABAMA															
				SMJELJENA Sličnost NECEGA															
OZNAKA ZA KRALJA U ŠAHU	DIO ŠTO ČINI KUT																		
	NAPRAVA																		
"ATOMIC SECURITY AGENCY"						KNOCK-AUT													
						GRČKO SLOVO				EVROPSKA ZAJEDNICA									
●	BLAGDAN POSLUJE DUHOVA																		
	ZAB. UDOVI																		
SKRIVATI, TAJITI																			
GROBARI																			
IME GLUMICE																			
GARDNER																			
MEDICINSKA SONDA																			
ZNAK ZA KISIK																			
ARGENTIN. ŠAHIST LAURE																			
SLIKAR NALVAC. STJEPAN																			

**JUBILARNI
50.
BROJ**

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ BROJA 49.

DUHOVI, ASIMILACIJA, ENOTEKA, AKIRA, ECER, KIM, ŠAR PLANINA, ODA, ALEN, KORA, IDILA, AH, PARAVANI, ORA, ELANI, IT, TAV, LAVA, OKAK, S, TELUR, NOVATORSTVA, ARAR, PAGANIN, AKANT, LAGANA, ANA, VA, ILE, AR, KD, SIV, ZARAZA, ARAPKE, AN, RAL, DIVA, L, C, NADE, ENA, PI, IVEK, LEOPOLD MANDIĆ, JAT, HART, PALAC, IO, EGROV, PIROVAC, ZONS, SEZAM, SARIN, NAR, I, Ž, MARIJANA ROZEN, MS, ILIR, LUK, VIVIJANIT, CICERON, ZANIMATI SE, ADENT, EFEKT, AKIZAM.

Hrvatski Glasnik
INFORMATIVNO POLITIČKI DVOTJEDNIK

● Glavni i odgovorni urednik: Mr. Ljubomir Aždajčić ● Urednik: Juraj Novosel ● Lektor: Marica Petrović ● Osnivač i izdavač: HKD "Napredak" ● Redakcija: Matije Gupca br.8 Tuzla, tel. 237-171, Fax 82 14 20 ● Tehničko uređenje i kompjuterska priprema: Mr. Branko Lukić i Slobodan Bašić ● Tisak: "PRINTCOM" Tuzla ● Žiro račun kod Kreditne banke DD Tuzla: dinarski: 807020-0/7521-55-00082-3, devizni: 72700-0/7521-07-00008-0 ● Cijena za inozemstvo 3 DEM

DAMM

D.O.O. PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU I USLUGE TUZLA

TUZLA
Salineatrans

IBR 12200-601-22662 D.R. 12200-601-8621 SDK Tuzla

hotel tuzla

PEPEX d.o.o. TUZLA

VRŠI USLUGE PRIJEVOZA PUTNIKA
STAN: 075/242-001

AGENCIJE:
AVIS 32-490
222-973
TUZLA: 075/235-937
ZAGREB: 01/691-949

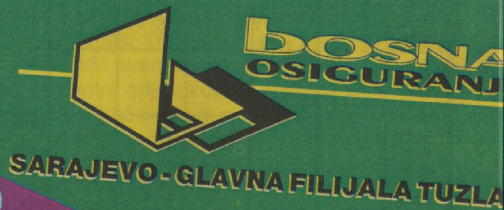

HRVATSKI DOM
"GRADOVRH" d.o.o.

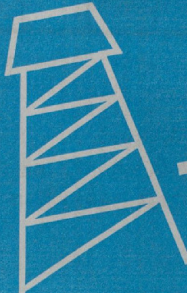

HRVATSKI RADIO SOLI

92.7 MHz

SARAJEVO - GLAVNA FILIJALA TUZLA

HB

D.O.O. "BRISTOL" TUZLA

LIPROM

DIONIČKO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU TUZLA